

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mező gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjeggék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt oszlopokért minden utányomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

Szemle. — Ix. —	Lap
A tüzbiztosításról általában. — Balogh Bálint.	429
Oltási kísérletek „Nitragin“-nal, „Azotogén“-nel és „Nitro- Bakterin“-nal. — Herke Sándor.	480
Valami a kévektől aratógépről. — Fehér Zoltán.	431
Eredményes kísérlet a szőlőmoly ellen. — Magyar Kázmér.	431
A „varjuháborúság vége.“ (Jablonowszky feleletére.) — Her- man Ottó.	492
Könyvismertetés	492
A szuperfoszfát nemzetgazdasági fontossága. — Ko. Ká.	492
Kérdések és feleletek	493
Kérdések: Repozettermelés. K. L. — Ritka osalamádé sűrűbbé tétele. O. L. — Széna gyors szárítása. Egy fiatal gazda. Készülőke kezelése. S. S.	
Feleletek: Közös cséplőgépnél a közönség megszün- tetésére mit tanácsolnak. Szűcs János. — Répakapá- sok hátafelé menése. Szűcs János. Vágh Kálmán Má- tyás. — Szu ellen mit tegyek. Neuberger Ferencz. S. D. — Kihaszánt kavicsgödör befásítása. Balogh Bálint. S. D.	
Aprók	494
Hírek	495

SZEMLE.

(Az időjárás és a gazdasági helyzet. — Egy tévedé-
sünk helyreigazítása. — Gróf Serényi Bela miniszter
lemondott. — A Gazdaszövetség kassai nagygyűlése.)

Az időjárás apró játéka ulti. A midőn nincs
szükség az esőre, önti Jupiter Pluvius csatorná-
ból a vizet, a mikor pedig szükség volna, akkor
szűkölködik és tart a szárazság. Szinte rettenet-
es azon állapot, mely a Dunántul némely vidé-
kén dühög, a hol 5 heti esőhiányt egy öt per-
czig tartó galambtojás nagyságu jégeső pó-
tolta. A vetések csak igen közepesek. Gazdáink-
nak kevés reményt nyújt a terméshez az is, hogy
a gabonák gazosak és kitünő lesz az idén a „vad-
repcze” termés. Tehát nem oly rózsás a hely-
zet, mint hinnők. Csütörtökön hideg eső volt,
azóta lehült a levegő.

A tőzsde is kezdi honorálni a körülményeket,
hol egyik, hol a másik hír befolyása révén.
Elég egy felhő feltűnédezése a Szent Gellérthegy
felett arra, hogy a Szabadság-téren a tőzsdét és
a kávéházakat is beleértve, árfluktuációk követ-
kezzenek be, melyet a kulissz alaposan kihasz-
nál. E héten a rozson és zabon spekuláltak, mert
abban is bajokat vélnek látni.

Tévedni emberi dolog. A mult héten tévedtünk
a hivatalos termésbecsléshez fűzött kritikánkban.
Korántsem czélunk azt visszavonni, csak modi-
fikálni még pediglen olyképen, hogy a számszerű
termésbecslés időpontjai az újabb rendszer léte-
sítésével a következő határidőkhöz kötöttek: az
első számszerű termésbecslés buzából és roz-
sból: junius 28-án, árpából és zabból: julius hó

12-én, tengeriből, burgonyából és czukorrépá-
ból: augusztus hó 23-án megjelenő miniszteri
jelentésekben jelenik meg. Így tehát tárgyaltan
multheti szemlénk azon kritikái része, mely ki-
fogásolta, hogy csak számjelzéssel volt a becslés
kiadva. Bocsánat e lapsúért azoktól, akiket illet.

Gróf Serényi Bela földmívelésügyi miniszter-
től elbucszunk és ha visszatekintünk néhány
évi működésére, úgy el kell ismernünk, hogy re-
gime-je a tevékenység jegyében állott. Ki kell
emelnünk, hogy üdvös reformokat alkotott, bud-
get-jét megnagyobbitotta, a legelőügy rendezése
körüli buzgólkodott és főleg az alsóbb gazdasági
szakoktatást, a nők gazdasági kiképzését és a
kisebb gazdasági ágak fejlesztését és azok do-
tációival stb. elévülhetetlen érdemeket szerzett
magának és az országnak. Szakitott elődjének e
tekintetben rosszul üzött politikájával. A gazda-
sági szaktudósítói intézményt rekonstruálta, mert
átlátta, hogy az azelőtti állapotok tarthatatlanok,
hiszen éppen az ő miniszterségének első évében
látott a régi rendszer alapján egy rekord-
termésnek minősített, csak 10 millióos több-
letbecslési bokros hiba napvilágot, mely-
t azután alaposan rektifikálni kellett. Ő
vetette fel a sokat hangoztatott »többterme-
lési“, ha nem is eszmét, hiszen az régi keletű,
hanem jelszót, mely lavinagyánánt hőmpölygött
szét az országban. De a midőn elévülhetetlen ér-
demeiről megemlékezünk, nem hallgathatjuk el
hibáit sem, melyek abban kulminálnának, hogy
a popularitást nem kereste annál a tárczánál,
mely hazánkban mindenkoron a népszerűség
jegyében áll és így a gazdák szívéből távol tar-
totta magát, miáltal a gazdatársadalmat negli-
gálta. Kiállításokon az egy brassóit kivéve, soha-
sem jelent meg, holott gazdáink vágytak utána.
De a népszerűséget annál inkább tanácsadói és
alantasi körében kereste és bátran elmondhat-
juk, gondoskodott is rólok, miként a jóságos atya.
Oly előléptetések, mint a földmívelésügyi mi-
niszteriumban ő alatta, 20 év óta nem vol-
tak. De tanácsadóra tulságosan támaszkodott és
ennek eredménye volt azután, hogy osztály-
vezetői és tisztviselői nagyon elhatalmasodtak és
status in statot alkottak, a miből a tévedések
egész láncolata fejlődött ki. Tévedni pedig em-
beri dolog.

Serényi miniszterségéhez fűződik a megyei
közigazgatás államosításának második ténye is:
a megyei közigazgatási előadói tisztség átruhá-
zása a gazdasági felügyelőségekre. És Serényi
gróf mindig a megyék megerősítésének elvét
hirdette. Nem óhajunk tulszioru kritikát gya-
korolni ezen minden ízében uri ember működése
felett, mert akkor az altruista bank képtelenség-
geiről, az tulságig üzött és örökös svájezi marha-
importokról, az állami védőoltó anyagot termelő
intézetek bajairól, hajlandóságáról a balkáni
szerződések reviziója iránt, a malomtulaj-

donosnak az őrlési forgalom helyreállításának
eszméiről, Sajó és Sió eltávolításáról stb. kel-
lene szólnunk, holott konstataálnunk kell, hogy
néhány évi működése alatt az országnak mező-
gazdasági állapota az ő minisztersége alatt hatá-
rozottan javult. A hibák inkább úgy jöttek létre,
hogy tanácsadóival és tisztviselőivel szemben en-
gedékenységre volt hajlandó. Állítólag egészség-
ügyi és vagyonrendezési okok miatt válik meg a
földmívelésügyi tárczától, holott jól tudjuk, hogy
azt a politikai czélszerűség, okosság és a possi-
bilitás a jövőre nézve diktálja neki. Bármily ne-
mes indokok hatása alatt történjék is visszavo-
nulása, azt becslünk kell és bizvást kimond-
hatjuk azt, hogy benne még a jövő emberét vél-
jük látni és oda, a hova a szíve képzettsége és
esze vonzani fogja.

Bár Ghillányi Imre miniszterről, gróf Serényi
Bela utódjáról ez idő szerint keveset mondha-
tunk és csak annyit, hogy szűkebb patriájában,
Sárosmegyében serény gazdasági tevékenységet
fejtett ki. Reméljük a legjobbat és e hiszemben
üdvözöljük.

A jövő hetet a nagy gazdatársadalmi mozga-
lom, a „Gazdaszövetség” nagygyűlése foglalja
le. Kassán, Rákóczi hamvait őrző helyén fog a
gazdatársadalom megjeleni és tiltakozását be-
jelenteni a balkánszerződések megváltoztatása
ellen. De ajánlatos lenne, ha való azon hir, hogy
a jelenlegi parlament az 1917-iki kiegyezést
Ausztriával már most kívánja effektuálni, a leg-
határozottabban tiltakozni. Ha hiányozna ez a
programból, úgy azt ezzel ki kell toldani. Or-
szágos érdekek nem arra valók, hogy azok fel-
adassanak. Ott legyenek mind a gazdák. Létér-
dekük ezt megkívánja!

A tüzbiztosításról általában.

Irta: Balogh Bálint.

Alig van nyár, hogy hirt ne hallanánk arról,
hogy itt-ott a vörös kakas egész községeket el-
pusztított. Ezzel a hirrel rendesen karöltve jár
az az értesítés is, hogy az elégett dolgok nagy
része nem volt biztosítva. Sajnos ez így van. A
magyar ember még nem tudja kellőleg méltá-
nyolni a biztosítás kiváló jelentőségét. A mi
nemzeti jellemvonásunk, hogy csakis a magunk
kárán tanulunk. Azután meg a biztosítási díjért
nem jön foglalni a végrehajtó. A magyar gazda
vállta meg annyira meg van már rakva mindenféle
teherrel, hogy gyakran bele megy abba a könny-
nyelmű s nem ritkán végzetes spekulációba is,
hogy önbiztosító marad, vagyis nem biztosít
sehol.

De ha biztosít is, olyan könnyelműen, olyan
felületesen jár el az üzlet megkötésénél, hogy
ha kára van, a legtöbb esetben nem kap tisztes-
séges kártérítést, mert az ajánlatát oly hiányo-
san nyújtotta be, hogy a biztosítótársaságok

Abraktakarmányozószereket,

ugymint:

finom és goromba buzakorpát, malomkonkolyt, repceolaj-
pogácsát, napraforgóolaj-pogácsát, melasset, szárított répa-
szeletet azonnali és őszi szállításra legelőnyösebben ajánl:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE abraktakarmányozási osztálya

Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

ezer kibuvót találnak rajta s ugyan ki ne tudná, hogy ezen társaságoknak, habár nem is szentek, maguk felé hajlik a keze. És még sem lehet mindig őket okolni, mert a legtöbb esetben a biztosító a hibás, mert gyakran csak inkább a saját maga megnyugtatósára biztosít, de oda törekszik, hogy minél kevesebbet fizessen.

Nemrégiben, egyik nagyobb bérlőnél tűz ütött ki. Az esetet bejelentette annak rendje és módja szerint, de kártalanítást egy fillért sem kapott, mert kiderült, hogy a leégett tárgyak a biztosítási kötvényben nem voltak felsorolva. Ez a bérlő igazi nemtörődomséggel háromszor ujtotta meg azt a biztosítást, a mit az elődjétől átvett a nélkül, hogy meggyőződést szerzett volna róla, hogy rendben van-e a dolog.

Már ez az egy példa is bizonyítja, de meg a biztosításokkal foglalkozó ember mind tudja, hogy minő közönnnyel kezeli, főleg a gazdaközönség ezt a kérdést. Pedig tapasztaljuk, hogy a milyen mértékben terjed a kartell a biztosító-intézetek között, ugyanolyan mértékben csökken a verseny. Az u. n. reklámliquidációk megszűnnek s a gazdának nem szabad magát a b. társaságok jóindulatára bízni, hanem oda kell törekednie, hogy ha már fizet, legalább ne hiába fizessen, hanem a kiadása mindenestire a tervezett célra — *biztosítást* szolgálja. Hogy pedig valóban így legyen ne bizakodjék az ügynök, legtöbb esetben a falusi szatócs vagy tanító szakképzettségében, hanem maga is törekedjék a biztosítás csinját-binját úgy megtanulni, hogy a saját érdekét megtudja védelmezni.

A biztosítás jogilag az u. n. abszolút kereskedelmi ügyletek közé tartozik, vagyis az esetben is kereskedelmi ügyletet képez, ha nem kereskedők kötik. Így tehát a kereskedelmi törvény határozmányai a mérvadók s peres esetekben kereskedelmi bíróságok döntenek.

A kereskedelmi törvény intézkedéseit a társaságoknál az u. n. kötvényfeltételek egész özöne egészíti ki, a melyek mint külön szerződésbeli kikötések, föltétlen joghatállyal bírnak, de ne feledjük, hogy ezek a külön föltételek csaknem minden egyes esetben a biztosító-társaságokra előnyösek.

Ezekkel okvetlen meg kell a gazdának ismerkedni, s önmaga elleni vétkes mulasztást követ el mindenki, ki ezek alapos ismerete előtt köt biztosítást.

Csak egy példát említek: az egyik társaság bizt. feltételei szerint egy asztagba 2000 kereszt-nél, illetve 10 000 korona értékű gabonánál többet rakni nem szabad s a legközelebbi asztagot legalább 15 méternyi távolságra kell elhelyezni. Ha ezek a föltételek nincsenek betartva, a társulat föntartja magának a jogot, hogy visszalépjen, ha azonban kár esetén, utólagosan jut a tudomására, úgy ez elegendő okot képez a kártérítés megtagadására.

Ime, ez csak egy kikötés s ha a gazda nem ismeri, milyen könnyen károsulhat. Míg ha szemelőtt tartja az általa kötött szerződés pontozatait, úgy könnyen eleget tehet a biztosítási feltételeknek.

Csaknem minden ajánlaton rajta van, hogy a biztosítófél alá veti magát az általános biztosítási feltételeknek. Alá ne írjuk az ilyen ajánlatot addig, míg ezeket a külön kikötéseket nem ismerjük.

Általában mérlegeljük az ajánlatban foglalt összes adatok fontosságát. Járjunk el körültekintően és pontosan a biztosításaink kötésénél s nem lesz akkor soha semmi panaszra okunk.

Oltási kísérletek „Nitragin“-nal „Azotogén“-nel és „Nitro-Bakterin“-nal.

Irta: Herke Sándor.

A pillangós virágú növények oltására különböző nevek alatt már több különböző gyártmányú gyökérgumóbaktérium kulturát hoznak for-

galomba. Ezek közül Európában a legismertebbek a *Nitragin*, *Azotogén* és *Nitro-Bakterin*. Az bebizonyított tény, hogy az oltás életképes és erős iníciáló képességű gyökérgumóbaktériumokkal, ha a talaj és egyéb viszonyok kedvezőek ezek fejlődésére, nagy mértékben elősegíti a pillangós fejlődését. De, hogy a forgalomban lévő gyökérgumóbaktérium kulturák mennyiben felelnek meg e célra és ezekkel az oltás mennyiben segíti elő a pillangós fejlődését és nitrogénkötését, arra az eddigi számos oltási kísérlet eredményéből vonhatunk némi következtetést.

Először lássuk, hogy a bakteriológiai vizsgálatok alapján mit mondhatunk ezen kereskedelmi kulturáról. Ezek szerint a *Nitro-Bakterin*-ban igen sok idegen baktérium van s némely vizsgáló szerint még olyan Nitro-Bakterin is van forgalomban, melyben gyökérgumóbaktérium nincs is. A *Nitragin*-ban a vizsgálatok szerint szintén igen sok idegen baktérium van, de azért elég nagy számú gyökérgumóbaktérium is van benne.

Az *Azotogén*-ban is van igen sok idegen baktérium, de ezek mellett azért a gyökérgumóbaktériumok vannak tulsúlyban. Löhnis és Suzuki, ugyszintén saját összehasonlító vizsgálataim szerint is, melyeket a múlt évben Leipzigben a Landw. Institut der Universität bakteriológiai laboratóriumában végeztem, az *Azotogén*-ban sokkal több gyökérgumóbaktérium van, mint a *Nitragin*-ban s az *Azotogén* általában tisztább kultúra, mint a *Nitragin*.

Az oltásra ajánlott kulturák értékére azonban csak a gyakorlati oltási kísérletek alapján mondhatunk határozott véleményt, ugyanis az oltás, minél nagyobb mértékben segíti elő a pillangós fejlődését és nitrogénkötését annál értékesebbnek kell tekintenünk a kulturát.

Legtöbb kísérletet a legrégebbi kultúrával a *Nitragin*-nal végezték. A régebbi kísérletek alapján az 1903 után forgalomba hozott *Hiltner-féle Nitragin*, melyet még az Agrikultur botanische Anstalt Münchenben készített, általában igen jó hatású. Számos kísérleti eredményt közölnek, mely szerint a *Nitragin* a pillangós fejlődését nagy mértékben elősegítette, a termést 50—100%-al sőt néha 1000—2000%-al is növelte. A *Nitragin*-gyár egy kis füzetet adott ki, melyben számos kísérletező és gyakorlati gazda igen jó véleményével van a *Nitragin*-ról. Az újabb 1908., 1909., 1910., 1911. évi kísérletek eredményei szerint, melyeket már nem a Hiltner-féle, hanem a Kühn-féle *Nitragin*-nal végeztek, a *Nitragin* hatása bizonytalan. az egyes esetekben volt jó hatása a *Nitragin*-oltásnak, míg más esetben semmi hatása sem volt, sőt olyan kísérleteket is találunk, melyeknél a *Nitragin*-oltás káros hatása volt.

A *Nitro-Bakterin*-nal sok kísérletet nem végeztek, de az eddigi kísérletek szerint *Nitro-Bakterin*-nel oltásnak legtöbb esetben semmi hatása nincs, a mit megmagyaráz az előzőekben említett bakteriológiai vizsgálat eredménye is, mert gyakran a *Nitro-Bakterin*-ban gyökérgumóbaktérium nincs és így az oltásnak hatása nem is lehet.

Az *Azotogén*-nal végzett eddigi kísérletek eredménye az *Azotogén*-ra általában eléggé kedvező, mert az oltásnak *Azotogén*-nal majdnem minden esetben lényeges termésmenvelő hatása volt.

Újabb néhány összehasonlító kísérletet is végeztek a kulturákkal s a kísérletek eredménye közel megegyezett a fentebb elmondottakkal. Így Feilitzen kísérletei szerint különböző kulturákkal az oltás a csillagfürt termését a következőképpen befolyásolta:

	1908	1909
Oltatlan	8.7 kg.	5.4 kg.
Nitro-Bakterin oltással	7.1 »	7.8 »
Nitragin oltással	5.6 »	7.1 »
Oltófölddel	43.7 »	58.7 »

Az 1910. évi kísérletnél pedig:

	kék csillagfürt	sárga csillagfürt
Oltatlan	490 gr.	295 gr.
Nitragin oltással (oltás előtt három héttel trágyázva)	412 gr.	280 gr.
Nitragin oltással (közvetlen az oltás előtt trágyázva)	512 gr.	355 gr.
Azotogén oltással	2475 gr.	3380 gr.
Oltófölddel	2500 gr.	3820 gr.

A mint látjuk sem a *Nitro-Bakterin*-nek, sem a *Nitragin*-nak nem volt semmi lényeges hatása ellenben az *Azotogén* nagy mértékben növelte a csillagfürt termését, de legjobb hatása volt az oltóföldnek. Feilitzen oltófölddel olyan talajt használt, melyben már évek óta csillagfürt termett. Löhnis és Suzuki, Morgenstein stb. összehasonlító kísérleténél is az *Azotogén* általában jobb hatású, mint a *Nitragin*.

Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás is végzett már számos összehasonlító oltási kísérletet. E kísérleteket 1909-től kezdődően én végeztem, melyeknek eredménye röviden a következő.

A kísérleteket egyelőre csak tenyészedeényekben végeztük. Kísérleti talajt vagy olyan talajt használtam, melyben még pillangós virágú növény nem termelt, vagy sterilizált talajt. A kísérletek nagy részét egy tápanyagszegény homoktalajon (morvaszentjánosi) végeztem.

Az oltás legtöbb esetben növelte a pillangós termését. Az oltásnak *Nitro-Bakterin*-nel semmi hatása nem volt. A *Nitragin* hatása bizonytalan volt egyes esetekben. Lásd részletesen a Kísérleti Közlemények 1913. év 1. füzeté 10—50 %-al és növelte a csillagfürt és szeradella termését, míg más kísérleteknél semmi hatása sem volt, sőt voltak esetek, midőn a *Nitragin*-oltás káros hatással volt. Ennek oka *Nitragin*-ban lévő gyökérgumóbaktériumok életképességében és a gyökérgumóbaktériumok mellett levő kisebb vagy nagyobb számú idegen baktériumok határában keresendő. Az *Azotogén* azt lehet mondani, minden kísérletnél növelte a csillagfürt és szeradella termését s általában az *Azotogén* jobb hatásúnak mondható, mint a *Nitragin*.

Az oltás nem csak a pillangós termését növelte, hanem a nitrogénkötést is. Az oltott csillagfürt termelésével a levegő szabad nitrogénjéből nagyobb mennyiségű Nitrogén kötődött meg, mint az oltatlan csillagfürtnél, mi által az oltott csillagfürt zöldtrágyázó hatása is természetesen jobbnak tekinthető. Így egyik kísérletnél a nitrogén gyarapodás a fehér csillagfürt termelésénél egy tenyészedeényben a következő volt:

Oltatlan	0.093 gr.
Nitragin oltással	0.381 »
Azotogén	0.511 »
Oltófölddel	0.557 »

A természetes oltóföld, az én kísérleteim szerint is jobb hatású volt mint akár a *Nitragin*, akár az *Azotogén*, mert ez nemcsak a termést növelte jobbnak mint a *Nitragin* és *Azotogén*, hanem a nitrogénkötést is.

De meg kell említenem, hogy ezen kísérletet én 1909., 1911. években végeztem s úgy a *Nitragin*-gyár, mint az *Azotogén*-gyár arra törekszik, hogy a forgalomba hozott kultúra minél jobb hatású legyen, a minek életképesebb és erősebb iníciáló képességű gyökérgumóbaktériumokat tartalmazzon. Így e kulturák minősége változhat, hatása javulhat. Például a *Nitragin* régebben folyadék kultúra volt s a kísérleteimet is folyadék kultúrával végeztem, de 1912-ben forgalomba hozott *Nitragin*, hasonlóan az *Azotogén*-hez már talajkultúra. Ez esetleg már jobb hatású lehet, mint a régebbi folyadékalku *Nitragin*, de ezen újabb *Nitragin*-nal még nem végeztem kísérletet.

A kísérletek szerint a talaj kötöttsége és laza-

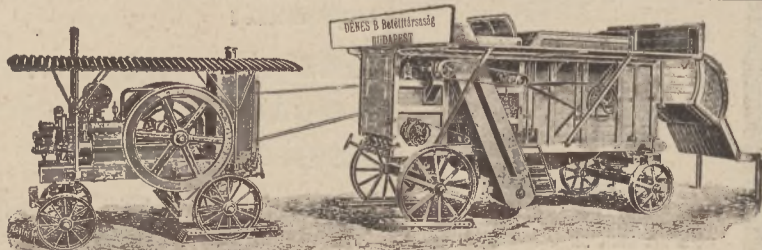
A közeledő cséplési időnyre való tekintettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség figyelmét, hogy mielőtt cséplőkészlet-szükségletét fedezné, okvetlen forduljon árajánlatért

DÉNES B. Betéti társaság-hoz, Budapest, V., Lipót-körut 15,

hol állandóan nagymennyiségben raktáron állanak a legkülönbözőbb nagyságu cséplőkészletek. — Ezek közül kiemeljük a raktárunkon lévő **30 HP. eredeti német gyártmányú**

MAGÁNJÁRÓ BENZINLOKOMOBILT,

mely egy 54" vagy 60"-os cséplőgépet, valamint nagyobb szabású malmot képes üzembn tartani. A gép tökéletessége, sokoldalúsága és bámulatos olcsósága miatt ajánlatos annak minden gazdaság részére való beszerzése.

Kérje okvetlen kéres árjegyzékünket és árajánlatunkat!

sága az oltás hatására lényeges befolyással nem volt. A gyökérgumóbaktériumok hiányában úgy a kötött, mint a laza talajon közel egyenlően növelte az oltás a csillagfürt és szeradella termését. A talaj mézsttartalmának sem volt lényeges befolyása az oltás hatására, a sok mészes talajon a csillagfürtöt, de főleg a sárga csillagfürt fejlődésére nagyon károsan hatott. A talaj nitrogéntartalma és az oltás hatása között sem volt határozott összefüggés, annyi azonban nagy átlagban meg volt, hogy a nitrogénban gazdagabb talajokon gyengébb volt az oltás hatása, mint a nitrogénszegény talajokon.

A foszforsav és káli-trágyázás kedvező hatással volt az oltásra, főleg tápanyagszegény talajokon, ez egyrészt annak tulajdonítható, hogy a gyökérgumóbaktériumok tevékenysége folytán beálló bőségesebb nitrogéntáplálkozás miatt a növény több káli-t és foszforsavat kíván, másrészt a foszforsav és káli a gyökérgumóbaktériumoknak is fontos tápanyaga. A bőséges káli és foszforsav táplálkozás, a mint azt a laboratóriumi kísérletek is mutatják, a gyökérgumóbaktériumok fejlődését, nitrogénkötését nagy mértékben elősegíti. A miért a kálfoszfat trágyázásnál a pillangós virágok gyökerén rendszeren több gumó van, mint kálfoszfat nélkül.

Valami a kévekető aratógépekről.

Irtá: Fehér Zoltán.

A munkáshiány készíti a gazdákat arra, hogy lehetőleg függetlenítsék magukat az emberi munkaerőtől s inkább a gépek munkáját vegyék igénybe. Elsősorban természetesen a legdrágább mezei munkára az aratásra gondolunk s ma már nem is a marokbarakó, hanem a kévekető gépek beszerzését ajánlom gazdatársaimnak, még olyanoknak is, kik kisebb birtokon gazdálkodnak, mert gyakorlatból tudom, hogy nagyon is jól kifizeti magát egy ily gép beszerzése. Mikor még nem csupán az íróasztal mellett kerestem kenyeremet, hanem földműveléssel is foglalkoztam gyakorlatilag, lévén 100 kis magyarhold bérletem, melyben azonban rét és legelő is volt, akkor történt meg velem az az eset, hogy aratóim keveselték az 10% aratórészt s a kilenczedik részt követelték. Mi sem természetesebb, mint az, hogy én kívánságukat nem teljesítettem, hanem vettem Kühnétől egy „Adriance” kéveketőgépet s azzal arattam le egész termésemet. Nevezett gépgyár küldött fel hozzám egy szerelőt, ki a közvetlen Amerikából, részben becsomagolva, érkezett aratógépet összeállította s úgy engem mint hajdumát, kocsisaimat betanította a gépkezelésre.

Feljegyzéseim már rég elkallódtak, de a minap megtaláltam egy leveletem, melyet, akkor még élő szüleimnek írtam, ezekből a sorokból óhajtok néhány adatot közölni arra nézve, hogy miként fizette ki magát az aratógép. De alább közlöm szószerint a levél idevonatkozó részét csupán egy változással, a mennyiben forint és krajczár helyett korona és fillért írok.

»Érdekelni fogja édes apámat, hogy miként fizette ki magát az aratógép. Hát bizony elég jól. Az aratási kiadások következők voltak: 65 korona 22 fillér a zsinog ára, 2 K 86 f. zsúpp, 2 K 72 f. olaj, 12 f. kocsikenő, 2 K kötösás. Az összes keresztberakás, szárogatás, tarlógerelyezés és a háradék (kaparék) valamint a szétbomlott avagy a gép által rosszul vagy éppen nem kötött kévek összekötése, nemkülönben a táblasarkok legömbölyítése s a tulságosan megdült (fekvő) gabona kézikaszával levágása mindössze 77 K 60 fillérbe került (természetesen kocsisaim

fizetését is beszámítva). Ez mindössze 150 K 52 fillér. Ehhez véve a gép árának és szállításának összegéből 10% ot mint amortizációt és a javításra szükséges összeget: 125 K 08 f.-t, kitesz az egész 275 K 60 fillért. Ha pedig számítom még a 3 ló munkáját is 5 napon át a 4 K (eny nyibe kerül a tartásuk és a szerszámkopás) akkor az összes kiadások összege 295 K 60 fillér.

Az aratók csak 9-ik részért dolgoztak volna s azokivül kaptak volna 20 fillért pálinkára aláíráskor 2 K páronként áldomásra, valamint kukoricza és répa földet részben s ennek termését fuvarozni nekem kellett volna. De a mellékéstől eltekintve csak a részt számítom. Egy kilencedik részt számítva, járt volna nekik: 785⁷/₉ kéve buza, 69³/₉ kéve közönséges rozs, 89⁵/₉ kéve schlanstädti rozs, 1248 kéve árpa és 193⁵/₉ kéve zab, de mivel a részkévek helyett is egészet kellett volna nekik adnom s a háradékért is valamit, vagyis összesen 2388 kévet kaptak volna. De már most, ha még oly olcsón számítom is a gabonát, egy 26 kévés kereszt megérő K 20 fillért, ha kisebbek is a kévek, tehát egy kévet egyre-másra 20 fillérbe lehet venni, ha még oly komiszul fizetne is. Tehát 477 K 60 fillért adtam volna ki ha aratókkal szerződöm. Vagyis 182 K 60 fillért megtakarítottam. Ha pedig a lovak tartásdíját figyelmen kívül hagyom (mert hisz ha nem is arattam volna géppel lovaimat tartani kellett volna) akkor 202 K 60 fillér a tiszta megtakarítás. Pedig az idén még a kezdet nehézségeivel küzdöttem s azt hiszem jövőre 40 K-nál nem lesz nagyobb a kézimunka költség.«

Eddig a levél.

Ezek után már csak néhány szót fűzök fenti soraimhoz, hogy meggyőzzem t. olvasóimat arról, miszerint a mostani viszonyok között is érdemes ily kis birtokon aratógéppel dolgoztatni. Igaz ma drágább a munkás, többbe kerül a cseléd, de viszont sokkal tökéletesebbek a gépek és így többet, azaz gyorsabban s jobban is lehet velük dolgozni, nem szakad annyiszor a zsinog, nem oldódik fel annyi kéve, nem marad annyi kötetlen gabona s így a háritás is könnyebb s frissen megy, szóval a gép melletti kézimunka ára még azt az összeget sem fogja elérni, mit 1897-ben ért el. Azt mondhatná valaki, hogy 10% amortizáció és javításra kevés, ezt elismerem, de nekem akkor ez a % elég volt, mert 4%-os pénzzel dolgoztam s a javításokat egy nagybérlő gépésze igen jól s jutányosan végezte. Természetesen a mai drága pénzvizonyok mellett e czímen legalább 15% kellene felvenni, de viszont ne feledjük el, hogy zsuppra, kötöző sásra nem igen lesz szükség és hogy a manillakötőket még többször is felhasználhatjuk, tehát azoknak egész árát nem lett volna szabad az aratás terhére írni. Én például a cséplés alkalmával leszedett kötőket használtam zsákmadzagra, a takarmány kévébe kötésére (pocziózás) a kukoriczászár összekötésére sőt még rözse, pös vagy más ilyféle p. o. lombtakarmány kévezésére is. De el is lehet adni az ily kötőt, megveszi azt a szatócs vagy a fogyasztási szövetkezet vagy egyik-másik kigazda, avagy a kötélverő is, ki kötelet fon belőle, a mit mi magunk is megtehetünk, ha a szükség úgy hozza magával. Hogyha végül figyelembe vesszük azon mellékjárulékokat, melyeket az aratóknak adni kell, bizony a legkevesebb ha évente 200—220 K-t takarítunk meg az aratógép beszerzése révén.

Mindezeket tekintetbe véve gazdatársaimnak a lehető legmelegebben ajánlhatom a kévekető aratógép beszerzését.

Eredményes kísérlet a szőlómoly ellen.

Irtá: Magyar Kázmér.

A kénsavas nikotin a szőlómoly elleni védekezésnél igen jelentős eredményeket mutat föl máris; vannak egyesek, a kik esküsznek rá; vannak és vagyunk, a kik előnyeit szívesen elismerjük, de fogyatkozásai előtt szemet nem hunyunk.

Egészen szabatosan kifejezve magunkat, a tényállás az, hogy ha teljes tökéletesen permetezünk, vagy ha kétszer és háromszor is ismételtük ezt a munkálatot: a siker teljesen kielégítő, sőt kitünő is.

Amde, s itt fordul meg a kérdés lényege, kitünő minőségű munkát tehetünk-e *manapság*, munkát, mely lelkiismeretet igényel és idő s anyagvesztéssel jár és a melyet ismételni is szükséges?!

Ez a körülmény odairányítja a védekezés sikere iránti lázas törekvést, hogy olyan permetező anyag kerüljön forgalomba, illetve a szőlőfürtjeire, a mely a kénsavas nikotinnál is erősebb hatása, a mely egyszerűbb és egyszerű munka mellett is fölmutatja az emberileg elérhetőnek velt sikert.

A védekezés láza és izgalmi között egyik bácskai homoki szőlőben a véletlen és a próbálgatás olyan vegyülék keletkezésére vezetett, a mely az említett föltétel bevalását ígéri. Az történt az említett szőlőben, hogy az igen szép szőlőtermés mutatkozása mellett a moly kártetele ijesztő mérvben lépett föl. Május 26-án kezdődött a fürtpermetezés különféle melegen ajánlott anyagokkal és vegyszerekkel, közöttük volt a kénsavas nikotin is. Öt napon keresztül megbízható, ügyes munkások végezték gondos felügyelet mellett a permetezést. Itt-ott fölcsilint az eredmény egyéb permetek után is, de a kénsavas nikotin vezetett; bár a siker nem ért föl azzal, a mit várni lehetett és várni kell; a fiatal kukacok elpusztultak, az erősebbek elkábultak; de újra életrekeltek. A hétfőn permetezett táblán pénteken vigan tenyészett még a kukac; a dus termés pedig sorvadtt és fogyott és apadt szemmeláthatólag.

Szombaton reggel azonban már, mikorra a különböző anyagok vegyítésébe is szinte belefáradtak a szőlőtulajdonosok: egyszerre csak két uton és különböző táblán megjelölt 14 tőkénél kipróbált legujabb vegyülék szinte csudás eredményt mutatott föl. A permetezés megtörténte után 2 órával vizsgálat alá vették a fürtöket — és minden, de minden kukac vagy élettelen volt, vagy a végső vergődésben.

Ugyanazok az emberek, ugyanazok a permetező készülékek és ugyanazon időjárás viszonyok, mint előző napon, vissza egészen hétfőig.

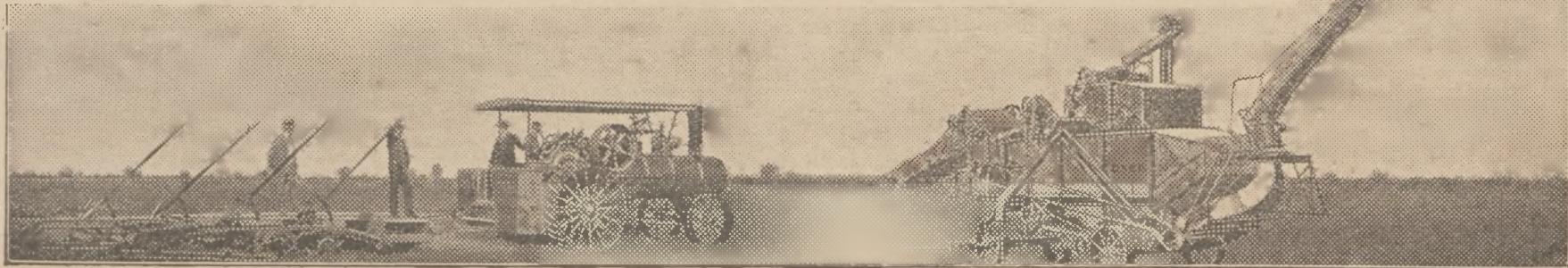
A permetező gépen revolver az ömlesztő és porlasztó, a sugár-vágó. Ugyanannyi az anyagfogyasztás, mint a más vegyszereknél, vagyis 1000 □-ölenkint 1 hektoliter.

A kísérlet láza elkapta a lelkeket, délután folyt tovább, a már virágzásba lépő cziprusiban is. Vasárnap a kínos várakozás napja. Hátha pörkölt, vagy égetett a vegyszer?! Nem. Semmi, de semmi ártalom se fürtön, se levélzeten!!!

Az anyag, e permetező szer ára drágább, mint a kénsavas nikotiné; még teljes biztosan nem tudjuk, hogy a nagybani előállítás minő áralkulást idéz elő, úgy tudjuk, hogy egy hektoliterre való permetező anyag 6 korona.

Az említett bácskai szőlőben a vegyülék bevalt, egy szőlőben az igaz csak; de ott most már minden más anyag mellözésével csak azt használják. Az anyag forgalomba hozására, (kísérletezés céljából) forgalomról van egyelőre szó) a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vállalkozik.

ELMARADT SZÁNTÁSOK pótlására azonnal szállíthatunk budapesti főraktárunkból
CASE 110 HP., 80 HP., gőzekét és 40 HP. benzineket
HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52G.

Azt hisszük, nem kell hangsúlyozni, hogy milyen fontos volna, ha szélesebb és messze körben kísérletet tennének. A bácskai szőlő szomszédsága megkezdte a kísérletet és ott helyben beszerzi az anyagot. Ott élőszóval elmondják, a mit lapunk olvasói előtt tényleg se kellene említeni, a védekezés lényege lassu, gondos munka, sugárömlésztés revolverből, szóval erélyes, erős permet gyors bejuttatása a fürt minden porciájára közé.

A bácskai szőlőben Gazdák-féle Vermorel-permetezőt használnak; a munkások azonban panaszkodnak az eljárás fárasztó volta miatt. Lassan fogy a permet lé onnan a hátról és nehéz a megtöltött rézüst. Félig kell tölteni csupán.

Ismétlésnek látszik, de nem az, ha a kísérletezés ügyét újólal szóba hozzuk.

Kívánatos s rendkívül fontos, hogy ezzel a permetező anyaggal *több* tegyenek kísérletet. Olyanok, akik a védekezés kísérleti részével foglalkozni akarnak s némi kockázatot és egy kis áldozatot megkerül náluk, a nagyjelentőségű kérdés dülőre hozására nézve.

Az idén kellene kísérletezni, most a jövő héten mindjárt, mert ha ez most meg nem történik, egy egész esztendőre veszítünk újra el.

És jövő esztendőre maradna a kísérlet és a jövő év kockázata rémesen fest a gondolkodó előtt. Ugyanezért az ügy barátaihoz fordulunk, hogy ne csak a hivatalos ut, a hivatalos retorta legyen az, a mely a maga hosszadalmasságával vizsgálja és kezeli a kérdést, a dolog részletét, hanem az élet, a gyakorlati is foglalkozzék vele, az érdekelt a tapasztalati alapon mozgó gazdálkodó, érdeklődése szegődjön mellé.

A szélesebb körű *idei* kísérletre szükség van, hogy a megváltással kecségető szerre nézve, melyet „bácskai permet“ nével látunk el, még az idén legyünk tisztában egészen; a vegyület erőssége, hatása világosan álljon előttünk.

Meg kell jegyezni, hogy két erősségi fokban próbálják ki Bácskában azt a szert; az erősebb igen gyorsan öl; de drágább valamivel s kérdés, nem lesz-e valami utókövetkezménye levélen, fűrtön majd később? A másik a gyengébb oldat. Lassabban öl, rögtön kábit, de a kukac él néha félnapig is és továbbra is, bár ő maga pusztítani nem fog már.

Ezenkívül kérdés, hogy miképp viselkedik az a két erősségű vegyület az ezután előbuvó kukacokkal a júniusra maradó májusi keléssel? Ezeket kell vizsgálni több szemnek több vidéken, ezek alapján kell kialakítani a véleményt az idén, hogy a jövő évi májusi keléssel már teljes tudással vértézve vehessük fel a harcot a teljes siker reményében.

A „varjuháborúság“ vége.

(Jablonowszky feleletére.)

Ira: Herman Ottó.

Az a körülmény, hogy a szélhűtés éppen a tollamat ütötte ki a kezemből, így újból kellett megtanulnom az irást, ez okozta, hogy Jablonowszky végleges fegyverletételére csak most tehetek már a tisztesség okából is pár megjegyzést; tehát nem azért, hogy a polémiát folytassam, a melynek előzményeit e lapok legtöbb olvasója nem is ismeri, hanem mondom: tisztesség okából, mely ellen *J.* bizony csak vétett. Mert hát milyen jogosultsággal lehet egy *Hauer Béláról*, a ki az ország első vármegyének elismert elsőrendű gazdája, a ki a veteri-

náriákban is teljesen otthon van s a kitől *J.* itt végre megtanulta, hogy nem egy, hanem két szörféreg faj van, eltekintve minden egyebektől vagy egy *Csiki Ernőről* és egy *Soós Lajosról*, kik mint a magyar Nemzeti Múzeum tisztviselői, itthon és a messze külföldön elismert auktorok, csak úgy fitymálolag, hogyan lehet egy *Csörgey Titusról*, ki már most is egy magyar *Berlepsch* jelentőségével bir, csak úgy per »*czimbora*« beszélni, minden tárgyi alap nélkül, mert hiszen *J.* egyetlen egy ténylet sem czáfol meg, a mi ismert bőbeszédűségét ez egyszer bizony, bocsánat a szóért, üres locsogássá süllyeszti?! — És azután, ismét nekifordul a m. kir. Ornithológiai Központnak, hogy felelőssé tegye a preparátorok madárirtásáért, holott a törvény csak 10 madárra ad engedélyt.

Hát azt *Jablonowszky* csakugyan nem tudná, hogy a professzionátus preparátorok számos gyűjtővel bírnak, kiknek *mindenike hatósági engedéllyel bir 10–10 madár gyűjtésére* s hogy így tiz gyűjtő könnyű szerével és törvény védelme alatt gyűjthet együttvéve a leghasznosabb, védett fajból száz (100) példányt gyűjthet és gyűjt is! Nem az Ornithológiai Központ rossz, hanem a törvény hibás, a melybe az Ornith Központ nem folyhatott be, azért, mert akkor (1901-ben) még nem kérdezték meg és akkor még nem is rendelkezhetett volna a mai tapasztalattal. Majd teszünk róla! És végtére is, honnan meríti *Jablonowszky* azt a fenhéjazó hangot, a melyet komoly férfakkal szemben szeret használni? Nekem az ily fenhéjazás mindig eszembe juttatja *Jókai* tótját, a ki mikor már valamivé lett, mindég azt hajtogatta: »Hej, sog vágyom in, kirem alásom«, aztán mindent fitymált. Az a vád, hogy mindég és örökké én kezdem a támadást — hát vegye tudomásul *Jablonowszky*, hogy ez egyszer *ő kezdte* a „Gazdasági Kísérletügyi Közleményekben“. A mi pedig cikkében azt a temérdek *H. O.* betűt illeti, vigyázzon *J.* magára, mert az már az üldözési mánia symptómája.

Legvégül még kettő: A mi a védekezését *Rörig*-gel szemben illeti, a vád kiszakított részletekkel meg nem dönthető és már a tisztasági szokás is úgy hozza magával, hogy oly szabású férfunál, mint *R.* porosz titkos kormánytanácsos, az *utolsó szó a döntő*. A mi legvégül *Jablonowszky*knak azt az igyekezetét illeti, hogy minden vitakozás elől kitérjen, hát ez az igyekezete beléütközik a vezető szaktiszt esküjébe — hogyan? — A tapasztalati szakokban a *megvitatás implicite* benne van, a ki pedig kerüli, az vét az esküje ellen, mely helytállásra kötelezi és ha nem áll helyt, annak a gyanunak teszi ki magát, hogy rejtegetni valója van.

KÖNYVISMERTETÉS.

A szuperfoszfát nemzetgazdasági fontossága.

Kétségtelen, hogy a műtrágyázásnak általában hazánkban óriási a fontossága. A kellő trágyázásban nem részesített földek óriási kiterjedése várja az okszerű művelést, a melynek alfája és omegája az okszerű trágyázás; az okszerű művelés a kettő közé esik. Az okszerű művelés az okszerű trágyázással szerves kapcsolatban van. Ha ez utóbbi talán jobban is terjedt az utóbbi években, ennek oka abban kereshető, hogy a kellő szakértelem hiányzott a gyakorlati gazdák tömegében, a mit a megfelelő

mütrágyázás, az okszerű trágyázás kiegészítő része okvetlen megkövetel.

Erre tekintettel is csak örülni lehet, ha a műtrágyázási ismereteket célzó könyvek megjelennek, a mit abból az alkalomból kívánunk elmondani, hogy *Matlaszkovszky Tádé* fenti című könyve megjelent.

Nagyon vigyázni kellene azonban, hogy az ily ismeretésekre legalább nagyobb hibák ne csusszanak bele, nehogy azok, a kiknek az ily könyvek szánva vannak, rosszul, vagy mondjuk: tévesen informáltassanak a műtrágyázás mikéntjéről.

Szerző szerint a foszfor és a foszforsav vagy egy és ugyanaz, vagy pedig esetleg két különböző dolog, de mindkettő növényi tápanyag. Egy harmadik eset az volna, hogy öntudatlan használja hol az egyik, hol a másik kifejezést.

Hát kérem, a foszfor a gyufagyártás egy nélkülözhetlen alkotórésze, a mellett kitünő patkánymérég, — de növényi tápanyagnak nem növényi tápanyag.

A foszforsav meg semmi egyéb, mint — növényi tápanyag. Szerző hol foszforsavról beszél, hol foszforról. Pl. az 5-dik oldalon ötször is olvasunk foszforról, a 74-ik oldalon egy értekezés kezdődik a »foszfortrágyázásról«, hol a cím is ez s ezen az oldalon a szövegben a címben levő két »foszfor«-on kívül még 12-szer olvasunk a foszforról, a mi mellett a könyvben még ide-oda dobva láthatjuk e két kifejezést. Ugy hogy az, a ki nem tudja, hogy ez öreghiba, azt hiszi foszforral is trágyázhatunk, foszforsavval is.

Hát ennek nem szabadna egy jutalmazott ismeretterjesztő füzetben előfordulni.

Az olyan odavetett kijelentések (8. l.) hogy normális árak mellett nagy birtokon 600 kg.-nál kezdődik a jövedelmezőség, a maguk bombasztikus voltuk mellett is értéktelenek. Először is nem akadunk nyomára annak, hogy hektár, kat. hold vagy m. holdról van-e szó. De bármiről legyen is szó, ez egyszerűen nem áll. Az egyes vidékek viszonyai szerint a termelési költség más. Ismerek belterjes gazdaságokat, hol 700 kg. mellett sem rentábilis a gazdálkodás kat. holdanként véve. Másutt bizony örülnek a 600 kg.-os átlagnak.

A mi a külföldi statisztikai adatokat illeti, Schneider után megy, a ki »oroszbá ojtott német arroganciával« (tudtommal orosz arroganciával (?)) hisz oroszul jelent meg a könyve, a mit németre átdolgoztak), a magyar adatokat helyesen megadni nem tudja, illetve nem megfelelő helyről, a földmiv. miniszter német nyelvű kiadványából szerzi meg.

Sajnos, szerző a többi adatokat szentírásnak veszi: pedig úgy látszik azok is sántítanak.

A »Mezőgazdasági Szemle« 1901-ik évfolyama 520-ik oldalán egykoru adatok alapján érdekes összeállítást ad a műtrágyák felhasználásáról, a mit én megbízhatóbbnak tartok Schneidernél, egyrészt, mert a »Mezőgazd Szemle« megvilágítja a forrást, honnan adatokat közöl, másrészt, mert az adatok egykoruak s nem 10–15 év múlván kaparja azokat jól-rosszul ki, mint Schneider.

E szerint Belgium felhasznált foszforsava 22.4 millió kg., Franciaországé 147.0 millió a felhasznált szuperfoszfátból. Ez Belgiumban (á 14–16%), megfelel 1.400–1.600, Franciaországnál 9.200–10.500 ezer q-nak 1899-ben, míg Schneider szerint 1900-ban Belgium 767 ezer q-t fogyasztott, Franciaország 1899-ben

A gazdasági üzemből csak az a traktor bir reális értékkel, melynek munkaképességét sem az időjárás, sem a talajviszonyok nem befolyásolják.

A **CATERPILLAR** nemcsak a legmegbízhatóbb és leggazdaságosabb üzemű, hanem az **egyetlen traktor**, mely tartós esőzés után mélyen felázott talajon vagy laza futóhomokon, sőt lápiöldeken, hol kerek traktor még csak megmozdulni sem tud, sőt ökör vagy lófogát is csak sok bajjal vergődik át, fennakadás nélkül dolgozik.

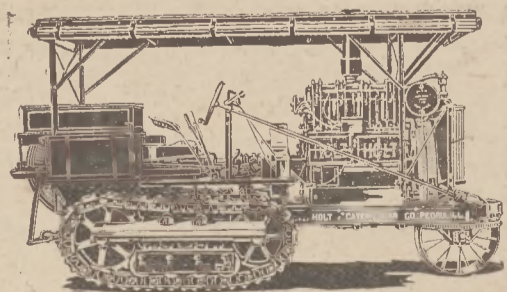
A **CATERPILLAR** egyaránt beválik szántásnál, tárcsásboronánál, aratógépek vagy más munkaeszközök vontatásánál és fuvarozásánál.

Feltűnően csekély benzinfogyasztás.

Magyarországon 28 **CATERPILLAR**-készlet van üzemben.

Legelőkelőbb referenciák!

Mielőtt traktort venne, saját érdekében ne mulassza el a **CATERPILLAR** munkában megtekinteni.

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utca 15.

9800 ezer q t, a mi talán még sem lehetséges, Schneider adatai a multra nézve, úgy látszik sok tekintetben tévesek.

A magyar adatok a területi megoszlás tekintetében nagyon érdekesek. Annál inkább áll ez, mert ezek teljesen új adatok, a melyeket a műtrágyát értékesítő szövetkezet a szerző rendelkezésére bocsájtott s így eddig ezekhez más nem juthatott.

Megfoghatatlan, hogy a 38-ik oldalon az első 3 sort hogyan tudja szerző összeegyeztetni a 7-ik oldalon tett kijelentéseivel. A 7-ik oldal szerint az árterületek és legelők feltörése után a a gazdaközönség nagyon is gondoskodott a rétek s legelők pótlásáról. Szerinte közhely az ellenkező hirdetése. A 38-ik oldal szerint »házánkban a szántóföldeken, ugyszólván, feltörések óta csaknem kizárólag gabonát és tengerit termesztettek«.

A nitrogén műtrágyázás, mondja tovább, nagyon kényes dolog. Szárát s levélzetet fejleszt s így a talajt kiszáritja, tudomásunk szerint a chilisalétrom erősebben fejleszti a növényzetet s így a rendelkezésre álló (ha rendelkezésre áll) többi tápanyagot intenzívebben kihasználhatja.

A 41-ik oldalon levő termelési többlet értékesítésénél az 1895-iki átlagokat mai árak alapján számítja. Rozskisérleteknél ki hoz értéket, de nem tudjuk mily egységárral, a mi másutt is ismétlődik.

Az 53-ik oldal szerint a szőlő gyökere az al-talajba mosott nitrogént is kihasználja, úgy hogy a második évben is érvényesül a nitrogéntrágyával erősen meghajtott tőkénél a nitrogén utóhatása.

Nincs oly műtrágyázó gazda, a ki ezt elhagyja. Feltételezzük, hogy a műtrágyázás hatásával tisztában van. Ha elhiszi, annál rosszabb reá nézve. Sőt szerző sem hiszi el. A 40-ik oldalon az első sorban azt mondja ugyanis: a chilisalétrom hatása egy évig tart.

Hogy talán kénsavas amonniákat gondol a szerző? Épp ennyi joggal méz-nitrogént vagy Schlösingalétromot is gondolhat. De az olvasó ezt nem találhatja ki, annál kevésbé, mert a szőlőtrágyázásra tulnyomó részben chilit használnak. De meg az »erősen meghajtott tőke« is chilire enged következtetni, az »altalajba mosott« nitrogén is. Ez a chili jellegzetes tulajdonsága.

A 73-ik oldal szerint a nemzeti vagyongyáradás földértékemelkedés folytán 450 millió, a 69-ik oldal szerint 360–450 millió. Ennek az át'aga nem 450, hanem 405 millió.

A 73-ik oldal tanúsága szerint egy q szuperfoszfát állandó használata 15 K nemzeti jövedelmet ad. A 41-ik oldal szerint 150 kg. buza 150 kg szuperfoszfát használata után érhető el, vagy mondjuk: 1 q buzát 1 q szuperfoszfát ad, a mi igaz lehet. De akkor 1 q szuperfoszfát nem 15 K nemzeti jövedelmet ad, mert a produkált termények átlaga nem pont 15 K. Sőt akkor sem az, ha a buzánál maradunk.

Bombaszt lehet a »Schlagwort«, de ha szerző azt mondja, ő nem akar vele élni, hát ezt másnak se tanácsolja.

Azt sem tarthatjuk helyesnek, hogy pl. (l. 14. oldal) szerző elmondja, 1895 ben 247 helyen végeztek kísérletet. Ebből 193 at kiszakít, amelyek 25–600 kg. többlet eredményeztek s veszi egyszerűen ennek az átlagát. Ilyen átlagszámítást sem láttunk még, a milyent szerző produkál. 247 kísérletnél 247-nek veszem az átlagát, — ha van is benne negatív kísérlet. Ez a reális számítás. Épp oly joggal vehetek kevesebbet 193-nál mint többet. Vagy a 25 kg.-os többlet a csábító-minimum? Így nem csinálunk statisztikát.

A 79-ik oldal szerint 1 q szuperfoszfát kb. ugyanennyi buzatöbbletet ad. Ez helyes. Ezt vallják sokan, a nélkül, hogy »Schlagwortnak« ajánlanák. De hogyan egyeztethető össze ez a 75–76-ik oldallal, a hol azt mondja a szerző, hogy tekintve miszerint Franciaországban 38 kg. »foszforfogyasztás« növelte az állagot öt év alatt 751 kg.-ról 812-re, nálunk 40 kg. azon szuperfoszfát szükséglet, mely azt 677-ről 800 kg.-ra emelni képes lesz.

Vastag betűkkel van ez nyomva, ez a munka rezultátuma.

Hát ezt, kérem nem értem. Franciaországban 40 kg. »foszforfogyasztás« 61 kg. buzatöbbletet adott országos átlagban. Valjon foszforsav vagy szuperfoszfát-e? »Foszfor« semmi esetre se. De ebből következik szerző szerint, hogy nálunk 40 kg. szuperfoszfát 123 kg. buzatöbbletet fog eredményezni. Ezt szerző sem hiszi el, sajnós volna, ha más elhinné. Ha szuperfoszfátot ír az ő »foszfora«, rekte foszforsav helyett, úgy 18%-os szuperfoszfátból kerekszámban 225 kg. volna szükséges — a 40 kg.-os foszforsav »Schlagwort« mellett. Hogy 225 kg. szuperfoszfát kell 123 kg. átlagos buzatöbblet előállításához — talán ezt sem hiszi el szerző. Ha az olvasó elhinné, úgy baj volna, mert akkor egyszerűen nem szuperfoszfátzna.

Öreghiba az is, ha valaki országos átlagemelkedéseket teljesen a szuperfoszfátnak tud be. Van ott más műtrágya is. Hát az okszerű talajmivelés terjedése mily számlára irandó?

Ko. Ká.

A Magyar statisztikai közlemények új sorozatának 45. és 46. kötete megjelent. A 45. kötet *Fiume hajó- és áruforgalma* az 1911. évben címet viseli, ára 4 korona. Leginkább az ipari és kereskedelmi köröket érdekli e mű tartalma, de azért a gazda is talál benne reá nézve fontos dolgokat, mert megtudja, hogy mily mezőgazdasági termények és termékek szállítanak ki hazánkból s milyenek és mily mértékben hoztatnak be külföldről s ezen adatokból következtetéseket vonhat le. A 46. kötet címe ez: *A magyar szent korona országainak 1901–1910. évi népmozgalma községenként*. Ára 8 korona. Tartalmazza a népesség lélekszámát 1900. és 1910 évben, a közbeeső 10 évben az élve születettek és halálozások számát; a házasságkötések, elveszültek, halálozások és természetesen szaporodás átlagát; kimutatja, hogy 1000 lélekre ezen átlagból mennyi esik. Közli az összes természetes és tényleges szaporodást a jelzett 10 év alatt s kimutatja a kettő között melyik haladja túl a másikat. Azután a törvényes és törvénytelen s az összes születéseket tünteti ki, mely rovatokból az erkölcselenség szomorú számai meredeznek az olvasó elé. Azt követi a halálozások rovata, kezdve a halvaszületettekkel, az 1 éves aluli, majd 1–6 éves, az összes gyermek és végén a 7 éven felüli halottak átlagos számával. Azt is kitünteti, hogy hányan részesültek orvosi kezelésben a meghaltak közül s hányan nem, s itt újból nagyon szomorú számokat tár elénk a könyv, a mennyiben kimutatja, hogy az orvosi segély nagyon sok alkalommal nem lett igénybe véve s valószínűleg az óriási gyermekhalandóságnak egyik oka ebben rejlik. Ezt követi egy kettős rovat, melynek egyike kimutatja, hogy a halál okát orvos vagy nem orvos állapította meg. A kötet második része a halálozások összes számát tünteti fel az 1901–1910 években s azután részletezi a halál okokat, u. m. fertőző betegségek (10 féle), egyéb betegségek (8), erőszakos halálok (4) és végül ismeretlen okok. Megint csak megdöbbentő adatok, melyek hazánkat, mint a fertőző betegségek

vezető államát tüntetik fel; de nem kevésbé mutatja a magyar nembánomságot, felületességet s hanyagságot az óriási számu baleset. Hogy az öngyilkosok száma légió, azt az idegesség százada hozza magával s ebben a nyugati államokkal, fájdalom, szinte versenyezzünk, de hogy a gyilkosságok száma is oly nagy, azt az erkölcsök lazulására, a vallástalanság terjedésére és a szesz italok mértéktelen fogyasztására kell visszavezetni. Mindent összevetve, látjuk a számtömkelemből, hogy bizony még nagyon is alant vagyunk az igazi műveltség lépcsőfokán, de éppen e számok buzdítsanak arra, hogy emelkedjünk e hágesón s a mérvadó körök s hatóságok nyujtsanak módot s eszközöket arra, hogy a mostani 10 esztendő statisztikai kimutatásai örvendetesebb adatokat tartalmazzanak.

A budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár jelentése, zárszámadása és kimutatásai az 1912. évről. Tartalmazza ezen biztosító pénztár mult évi tevékenységének összes mozzanatait, melyek a f. évi junius 1-én tartott közgyűlésen bemutattak. Kiemeljük a taglétszám rohamos emelkedését, mely 1912-ben már 248 811-re rugott, míg a tagdíjjárulékok előírása ugyanakkor 9,222.417 K volt. A 111 negyedívnyi oldalra terjedő tárgyalagos jelentés sok érdekes adatot tartalmaz, azonban miután nem a mezőgazdaságihoz tartozók dolgait tárgyalja a részletekre nem térhetünk ki, hanem a ki bővebben érdeklődik e vaskos füzet tartalma iránt az forduljon a jelzett pénztárhoz vagy »Világosság« nyomdához (Budapest, VIII. ker., Conti-u 4.)

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Repczetermelés.

Vettem 13 hold lent s az ősszel szeretnék oda repczét vetni, mert attól tartok, a talaj erős és a buza megdőlhetne, nem volna-e célszerűbb repczét vetni. Minthogy még azt nem vettem, mikor kell azt vetni és mennyi magot adjak m. holdanként (1200 □-öl?) A fölvilágosításért köszönet.

K. L.

Kérdés. Ritka csalamádé sűrűbbé tétele.

A kukoriczám rosszul csirázott s noha igen sűrűn vettem a csalamádét, mégis nagyon ritkán kelt ki, azért valamit kellene közibe vetni, hogy kellő mennyiségű takarmányt nyerhessek szarvasmarháim számára. Kérem gyakorlatban tapasztaltabb gazdatársaimat, írják meg e lapok hasábjain — mit kellene vetnem s mikor? A csalamádé már kikelt. Talaj kötött agyag.

O. L.

Kérdés. A széna gyors szárítása.

Olvastam, hogy vegyelemzések azt bizonyították, miszerint az a széna veszített legkevesebbet tápláló anyagaiból, a melyik leggyorsabban száradt meg. Bátorodom ennél fogva tisztelt gazdatársaimat felkérni, hogy írják meg e lapok felelet rovatában, mily módok és eszközök állanak a gazda rendelkezésére a szénaszárítás gyorsítására?

Egy fiatal gazda.

Kérdés. Köszörűkő kezelése.

Bognárom minduntalan új köszörűkövet kér, mert igen hamar elromlanak azok s ki kell őket cserélni. Hogy és miként kellene kezelni a köszörűköveket, hogy azok tovább tartssanak?

S. S.

Felelet. Közös cséplőgépnél a közösség megszüntetésére mit tanácsolnak című kérdésre.

A vitás kérdés elbírálása nagyon egyszerű és ezt bíróság, tehát per nélkül is eldönthetik egy kis jóakarat mellett. A régi gép, a mely 2000 korona volt és a melyet 2 évig használtak szá-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hirneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91–21. Telefon 91–21.

mitásba nem jöhet, csupán azon 200 K-val, a mennyiért az új géppel történt adás-vételnél, mint cseretárgy szerepelt. Tehát a régi gép 2000 korona értéke a cseré alkalmával megszűnt fungálni. A 2 évi használatnál ennek értéke kölcsönösen devalválódott, illetve 200 K-ra redukálódott. Az új gépet pedig 4352 K készpénzért vásárolták és ráadásul a régiből adták, a mely 200 korona pénzértéként lett meghatározva. Így az új gép vételára pénzértékben 4552 K tett ki. Minthogy pedig egy cséplőgarnitúra élete 10 évnél hosszabb időre nem terjed még rendes kezelés és javítás mellett sem, évi értékcsökkenése 455 K teszen ki. Vagyis évente ez az összeg irandó le. Az évi javítás persze ezen kívül számítandó. Minthogy pedig a gépet 2 év óta használták, ennél fogva annak eredeti árától a két évi kopás, illetve értékcsökkenés levonandó. Ez 910 K teszen ki. Minél fogva a gép mai tényleges értéke (4552 K levonva 910 K) 3640 K. Ennek a 40%-a volna társának visszafizetendő. Vagyis 1456 K. De mert a gép eredeti árától még fizetetlen 2180 K, ennek 40%-a, a mely még a társát illetné ezen összegből levonandó (1456—872=584 K) a még le nem törlesztett és társát illető összeg s így jogosan csak 584 K tartozik társának kifizetni. Tehát az eredeti ár 40%-át nem tartozik neki megtéríteni, mert ha 2 éven át javítva is volt a gép, de viszont kölcsönösen használták annak aránylagos jövedelmét, részben a részes cséplés és részben a saját terményeik cséplésével, minél fogva ezen két évi használat vitatárgyát nem képezi. Mert kölcsönösen és aránylagosan viselték annak előnyeit és terheit egyaránt. Így sem kamatvisszatérítésről, sem egyéb költségekről jogos igénytársa által fel nem állítható. Volna még egy megoldása a kérdésnek, feltéve, ha társa nem volna hajlandó a felállított propositió alapján megegyezni. Adják el a cséplőgarnitúrát, melyből lefizetnék a még hátralevő törlesztést aránylagosan és a fennmaradó készpénzen osztzkodjanak meg.

Szücs János.

Felelet. Répakapások hátrafelé menése című kérdésre.

1. Olyan kísérletek, hogy répakapások hátrafelé menése folytán minő terméstartalom érhető el, eddig nem történtek sehol. És ezt nehéz is volna megállapítani és nem minden évben és körülmények között fogna terméstartalom eredményezni. Azonban fizikai törvény szerint önként érhető a hátrakapálás előnye, jelentősége. Vagyis: ha a talajon a kapás által történt talajtaposást megszüntetjük, vagy azt felporhanyított földdel betakarjuk, akkor a talaj hajcsövességét szüntetjük meg. Tehát az altalaj nedvességét konzerváljuk. Másrészt a lábnyomokon a gaz is gyorsabban nő. Tehát száraz klimán, vagy száraz években bizonyára jelentékeny előnye van az altalajviz konzerválásának. Vannak azonban talajok és van idő, a mikor épp a talaj bizonyos mérvű összennyomása a kívánatos. Ez áll a homok- vagy tőzegtalajokon. Agyag-, vályogtalajokon sem hátrányos minden körülmények között a talajtaposás. Ugyanis, ha a talaj száraz, a midőn kapálása történik, nem fog ártani a taposás. És akkor se lesz nagy jelentősége, ha elegendő csapadékunk van. Végül, a meg nem taposott talajt nem szükséges annyiszor kapálni sem, mintha annak felülete tömött, cserépes. Vagyis, minden olyan művelettel, a mely az altalajviz elpárolgását többé-kevésbé korlátozza, terméstartomást érünk el és talajunkban a baktériumflóra életfeltételét segítjük elő, a mely a répa után következő terményre is előnyös jelentőségű.

Szücs János.

2. A répa gondosan előkészített talajt kívánván, misem természetesebb, mint az, hogy a további munkálatoknak is gondosan kell végezniük egész a kazalozásig és azután is. A kikelt répa gondosan porhanyított és le is hengerelt talajára először a »vak kapálást« alkalmazzuk »rákkapálás« alakjában, mellyel a kapáló egy répasort a lábai közé fogván, a tőle jobbra-balra eső sorközöket úgy kapálja meg, hogy a közrefogott sor két oldalán á 5—5 cm., tehát összesen 10 cm., a másik két sornak belső, tehát a lábak felé eső oldalán ismét 5—5 cm. hézagot kapálatlanul hagy; a hézagok arravalók, hogy a gyenge növénykének gyökerei meg ne bolygattassanak. Ez a »vak kapálás«, mert a sorközöknek szól. Ezt »rákkapálás« módjára végezzük, vagyis a kapáló a kapálatlan területnek háttal fordulva, egy-egy pászmát felfog és a kapálást lábainál kezdve, mindjobban kinyújtott karral előrehaladva ezt megkapálja; a mit bevégezvén, új pászma felfogása végett hátralép, a kapálást újra lábfejénél kezdi és ott végzi, a hol az előbit kezdte, vagyis előbbi állásának lábujjai helyén. Ez eljárás előnye az, hogy a megkapált talajt nem tapossa le, tehát a kapálás által létrehozott előnyös talajstruktúrát kb. 30—50%-al nem rontja el újra a talaj letaposásával. A kapálásnak ugyanis, mint a boronálásnak is, az eredménye ez: talajt szellőztet a káros légnek eltávolítására, a levegő, fény behatolására; apróz, porhanyit a talajerő felvehetőségének fokozására; nedvességet konzervál, elrontván a talaj hajcsövességét. Ugyanígy kell végezni az egyező kapálást is, mikor a répa a földi bolha foga alól már kinőtt, vagyis remélni lehet, hogy a meghagyott növénykének mind megfognak maradni. A többi kapálást, ha kézzel végezzük, szintén így végeztessük; ha fogatos erővel, akkor sem fogjuk úgy megtaposni a talajt, mintha kapálásközben keresztül-kasul taposunk, mert legfőleg csak átszaladunk felette. Czélszerű a 3-ik kapálásnál utóbbi esetben a sorokat megkapálatni először.

A mi ez eljárás természetvilágait illeti, nagyon merész agynak kellene lenni annak, ki a nagyobb termést egyedül e kapálási módnak akarná betudni még kísérleti parcellák alkalmazása után is. Itt a logika adja a legerősebb érvet, mely azt mondja, hogy a czélszerűbb, gondosabb munkának okvetlenül nagyobb terméseredmény a következménye. Kísérletek ez előny számalékos, pénzértékbeli kiszámítására tudtommal nem történtek, de ha történtek is, ezek nagyon praecariusak.

Végh Kálmán Mátyás.

Felelet. Szu ellen mit tegyek című kérdésre.

1. A magtár farészeiben pusztító »szu« az Anobium nemhez tartozik s valószínűleg A. pulsator Schall., A. domesticum Four, s A. pertinax L. Rendesen az olyan épületfában lépnek fel, mely felhasználatkor nem volt kellőleg kiszáradva. A nőstény tavasszal rakja petéit s a kikeltől álcza befurakodva meneteket rág a fában, bebábozódik s a pusztítást mint bogár folytatja. A bogárnak jellemző sajátása, hogy nyakpajzsát ütemesen, óraketyegésszerűleg hozzáüti valamely kemény tárgyhoz: »perczeg« innen e bogarak népies neve: »halálórája«. Kártétele ellen csak akkor védekezhetünk, ha az még kezdeti stádiumban van s pedig oly módon, hogy a felszínre vezető nyílásokba benzint, petrolomot vagy szénkéneget csepegtetünk, vagy pedig kesszel a felszínhez közeli meneteket kibontjuk és az álczáktól megtisztítjuk. Esetleg kísérlet tárgyává lehetne tenni a Schlosser Gusztáv által a

»Köztelek« idei 36. számában ismertetett védekezési módot szénkéneggel, melyet ő a zsiszik ellen végzett, de a mely mindenestre a szu ellen is jó szolgálatot tenne. A padlózat deszkáiban levő szut forró vízzel többszöri leöntéssel pusztíthatjuk. Ha nagyon elhatalmasodott a baj, nem tehetünk mást, minthogy az épület farészeit kiszedjük, elégetjük s ujakkal pótoljuk. Csak jól kiszáradt fát használjunk, kezeljük az épületfát előzetesen karbolineummal. Ha szerzőszámot, kisebb butort támadott meg a szu, ebből kiölhetjük az által, hogy magasabb hőfoknak tesszük ki, mi jól felhevített sütőkemencében könnyen végezhető.

Neuberger Ferencz.

2. A szu azt az épületfát támadja meg főként, mely nem télen, hanem a nedvkeringés ideje alatt vágatott és úgy lett felhasználva, hogy az életnedvek benne rekedtek. Az ilyen fának aztán korai pusztulás a sorsa és éppen a magtárban legbajosabb rajta segíteni, mert az impregnáló anyagok a magtárt büzőssé teszik s esetleg a gabonát is inficiálják. Legjobb volna szuhos fát sűrű, forró kátránnyal alaposan bekenni, a padlókat pedig szintén forró Antimerulion oldattal, mely nem büzős és majdnem szintelen, illetve igen halványsárgás színezést ad, mely egyáltalán nem ragad. Ha a felső gerendákra nem lehetne kátrányt használni, akkor tessék sűrű olajos festéket, pl. zinkweisst próbálni, ez ugyan drágább, de jó és nem büzős. Mindenekelőtt pedig meg kell vizsgálni különösen a gerendákat, hogy nincsenek-e máris teljesen átrágva, tönkreporsztva. Erről úgy lehet meggyőződni, ha a gerendába hosszú drótszegeket verünk, ha a szegek könnyen haladnak befelé, akkor ki kell cserélni az egész gerendát, ha azonban csak a külső szövetrész szuhos, akkor érdemes impregnálni.

Stark Dezső.

Felelet. Kihaszánt kavicsgödör befásítása című kérdésre.

A kihaszánt kavicsgödör homoktalajában a gyümölcsfélék közül a kajszinbarack fog leginkább diszteni és pedig csakis olyan, a mely barackvadócra (és nem szilva vagy Szt. Julien szilvára) van nemesítve. Ezenkívül még szóba jöhet a meggy és cseresznye, továbbá az almafélék. A gazdasági fák között elsősorban a gledicia említendő, mert ez feltűnően jól diszlik a homokos talajon, de e mellett a nedvesség (a jelzett altalajviz) sem árt neki. A közönséges akác is igen jól tenyészik még tiszta homoktalajban is, azonban ez a vizenyős helyeket nem kedveli s hamar chlorosist kap. Ha tehát az altalaj igen vizenyős volna, inkább a glediciát termeljük, ha azonban az altalajviz csak 4—5 napig (és nem tovább!) tart, akkor a közönséges akácza előnyben részesítendő, mert sokkal gyorsabban fejlődik s nagyobb hasznot is ad.

Balogh Bálint.

2. Az oldalakra, partszélekre kora tavaszkor egy éves akáczfacsémétéket kell ültetni 40—50 cm nyire visszavágva. A nedves gödörfenékbe pedig szintén kora tavaszkor fűz és nyárfadugványok helyezendők el, hegyes kemény páczával szurt lyukakba, jó mélyen. *Stark Dezső.*

APRÓK.

A hortobágyi szikes talaj osztályozása. A földművelésügyi miniszterium a Hortobágy hasznosítása dolgában alapos tanulmányt végeztet. Az első teendő a Hortobágy szikes talajának megismerése és minősítése volt, mely munka Sigmond Elek dr. műegyetemi tanár ve-

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

(SOCIÉTÉ D'EXPORTATION DE BÉTAIL SUISSE POUR LA REPRODUCTION)

VAS LAJOS & BLOCH CHARLES

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 36.

COSSONAY (SVÁJCZ)

Sürgönczim: „REPRODUCTOR“ BUDAPEST.

Telefon: JÓZSEF 33—36.

Mindennemű tenyész- és haszonállat behozatala és kivitele, belföldiek közvelítése. **fi cossonayi telepen állandó bő készlet legelsőrendű teljesítő képességre válogatott simmenthali és berni tenyészállatokban.** **Megbízható beszerzési forrás. Jálló árak!** **Előzetes bejelentésre t. ügyfeleinkért Lausanne állomásra gépkocsit készséggel küldünk.**

zetésével és felügyeletével folyamatban van. Sigmond négy osztályba sorozta a Hortobágy szikeit: az I. osztály a jobb, mert a legkevesebb sót tartalmaz s a többi fokozatosan a rosszabb. Az 1912. évben bejárt és megvizsgált terület a hortobágyi vasut két oldalán a Nagy Kecskés puszta. Matyófenők és Sashalom között van. Ennek a területnek legnagyobb része II. osztályu, mely öntözött kaszálónak való; egy kis rész III. osztályu, mely öntözéssel még mindig kaszálól szolgálhat, bár alsóbb rétegeiben sok sót tartalmaz. A IV. osztályu terület, mely elég jó darabot foglal, csak halastónak való. A Hortobágy további vizsgálata még a közel jövő feladata.

Darazsak irtása. A darazsakat gyökeresen úgy irthatjuk ki, hogy fészkeiket felkutadjuk és alkonyat után a benne tartózkodó darazsakat megsemmisítjük. A különféle darazsfajok más és más helyen fészkelnek. A gyulékony anyagoktól távol álló fák vastagabb ágaira függesztett darazsfészkeket szalmacsóva segítségével elégetjük; a faoduban vagy föld-üregekben tanyázókat olyan módon pusztítjuk el, hogy a nyílásokat egy kivételével agyaggal betapasztjuk s az ideiglenesen nyitva hagyott kijárón kb. 20 gr. szénkéneget öntünk vagy égő kénseleket dobunk be és azután gyorsan ezt is légmentesen elzárjuk. A tűveszélyesség miatt azonban e módok egyikét sem lehet eresztés alatt, padlásokon vagy gyulékony anyagot tartalmazó egyéb helyeken alkalmazni. Az ily helyeken levő darazsakat a fészkek alá tartott forróvízzel telt edénybe kell fészkestül hirtelen ledérni; e közben elkerülhetetlen, hogy néhány darazs szárnyra kapjon, szurásuk ellen tehát méhészárcsallal és a kéz bekötözésével jól előre védekezni kell. Ha valamennyi darazsfészket nem tudtuk felkutatni, vagy ha a szomszédoktól jönnek hozzánk a darazsak, akkor a darazsjárta helyeken a fákra, a ház körül stb. kb. 3 cm. szájbőségű czukros, mézesvízzel vagy gyümölcslével félig töltött 1/2—1 literes üvegeket akasztunk ki; az édesség szagára odavetődő darazsak a csalétekbe fulladnak.

S. Mező Károly.

Hangyákat gyümölcsösben tünni nem szabad, mert ezek a különböző levéltetveket nem hogy irtanak, hanem ellenkezőleg védelmezik, hogy nedvüket kiszívassák; a tetvek a hangyák fejöstehelei. Mindenesetre tanácsos papirosgyűrűket kötni a gyümölcsfák derekára s azokat rovarenyvvel bekenni, hogy a felkuszó hangyák beheragadjanak. A hangyabolyokat pedig fedjük be üres virágceréppel, akkor ebbe fogják fészkeiket építeni a hangyák s könnyű szerrel lehet őket kiirtani.

A vakond elűzése. R. Tolk a „Lehrmeister für Garten und Kleintierhof“-ban igen egyszerű és olcsó módját adja annak, miként tartjuk távol a vakondokat — ezen egyébként igen hasznos rovarpusztítókat — egyes kerti ágyaktól, hol turással nagyobb kárt okozhatnak. Ha kálival trágyázzuk az ágyakat a vakondok már nem igen fogja felkeresni, de feltétlenül elkerüli, ha az ágyak körül készített kis árkok földjét bőségesen keverjük kálitrágyával. Neuberger.

Szappanos víz oly anyagokat tartalmaz, melyek a kerti pázsitra, zöldes talajra s gyümölcsösre jó hatást gyakorolnak. Számos kártékony rovar tönkre tesz a szappanos víz és feloldott több rendbeli nehezen oldékony trágya anyagot. Télen a konyhakertbe vagy gyümölcsösbe minden higitás nélkül öntözhető ki, azonban a nyári időben csakis ötszörös vízmennyiséggel higitva szabad azt használni, akkor a vele kezelt növények a nyár folyamán üde és buja tenyészete jutalmazza fáradozásunkat.

Az élelmiszerek ára és a napszám a IV. században. Sokszor halljuk emlegetni azokat a bizonyos régi jó idöket és önkéntelenül is panaszra nyílik az ajkunk, pedig azok a régi idök talán a maiénál is rosszabbak voltak. Manapság mindenki az élelmiszerek drágaságáról és az óriási napszámokról panaszodik. És mégis voltak idök, éppen azokban a sokat emlegetett régi jó idökben, mikor mai pénzzel mérve, sokkal drágább volt az élelmiszer és napszám, mint ma. Diocleian császár korában a IV-ik század legelején egy közepszerű fázán ára a mi pénzünk szerint százhatvan korona, egy hizlalt ludé százhusz korona volt. Egy font marhahús rendes ára hét korona, a disznóhúsé tíz korona volt. Egy font vajért hat koronát fizettek, egy font turó öt koronába került. Egy véka zabért tizenhatszöt koronát fizettek. Egy citromért 16 koronát ad-

tak. A napszámok és mesteremberek akkor érték aranykorukat, egy kőműves harminczhat koronát keresett egy nap alatt.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolgok megyében. Két hét óta száraz, minden átmenet nélkül forróvá vált. A jósolt zivataros esőkből csak igen kevés helyre és kevés mennyiségben jutott nemcsak e megyében, hanem ugyszólván az egész Alföld közepére, pedig egy hét óta állandóan esőre hajlandóságot mutat a légsulymérő. Jóval a változó alatt, az eső felé mutat, pedig az eső nagyon kívánatos volna a kapásokra, luczerna, legelő, mező, zabfélékre, míg a buza, rozs és árpa még birja, kivált a hűvösebbé vált légmértéssel. Buza árpa elég jól kalászolt, de sok apró kalászu és ritkás vetés van, zab a korai most kezd kalászolni, de nem a legjobb kilátással. A buza szikes földekben — a korait értve — az időelőtti nagy forróságban némely helyen már szökül. Az ilyenek, ha ismét állandó nagy meleg következne be, néhány hét múlva kasza alá kerülnek, a mi valószínűleg kényszer érés eredménye lenne. Kalászos termények ez idő szerint közepes termést ígérnek, ha kellő mérsékelt hűvösebb idővel érhetnek be. N

Nemzetközi gazdakongresszus Gentben. Mult vasárnap kezdte meg tanácskozásait a belga király védnökségével Gentben a X. nemzetközi gazdakongresszus és a háztartási oktatás kongresszusa. A világ minden tájáról egybeseregülő gazdák gyülekezetén a legtöbb számottevő állam földművelésügyi kormányzata, valamint az öt világrész gazdatársadalmi testületeinek egész sora képviseltette magát. Az OMGE-t és a magyar kormányt György Endre képviselte.

Nemzetközi szövetkezeti kongresszus. A nemzetközi szövetkezeti kongresszus elnöksége Baselben gyűlést tartott, mint a Bud. Lev.-nek jelentik, főleg Glasgowban augusztus 25-én kezdődő kongresszus előkészítésével foglalkoztak. A kongresszus elnöke Lord Grey, Canada volt kormányzója lesz. Megválasztották Olaszországból Luzzati volt miniszterelnököt és Franciaországból Boyre szenátort tiszteletbeli jegyzőknek. Nagy vita támadt különösen a szövetkezetek bevásárlásainak kérdése körül. Ez ügyben a kongresszus elé kerülő javaslat szerfelett fontos Magyarországra nézve, mert azt kívánja, hogy főleg az élelmiszerek bevásárlásánál a fogyasztási szövetkezetek a gazdaszövetkezeteket vegyék igénybe. Az elnökség magyar tagjai Mailáth József gróf és György Endre. Az elnökségi tanács tagjait a nagy svájci szövetkezetek látták vendégül.

A vetés állása Németországban. A statisztikai hivatal kimutatása szerint Németországban a vetések állása junius elején a következő volt: Őszi buza 2'4 (a mult hónapi 2'5 szemben), Tavaszi buza 2'4 (2'5), őszi tönköly 2'4 (2'7), őszi rozs 2'6 (2'7), tavaszi rozs 2'6, tavaszi árpa 2'6, zab 2'5, burgonya 2'7, lóhere 2'7, (2'5), luczerna 2'6 (2'8), öntözött rétek 2'1 (2'3), egyéb rétek 2'6 (2'6), (2 jó, 3 közepes állást jelent).

Országos kukoriczakiállítás. Az OMGE által rendezendő országos kukoriczakiállítás rendezőbizottsága nevében Jeszenszky Pál közel négyezer felszólító levelet küldetett szét a termelőknek, gazdasági tanintézeteknek és szakembereknek, arra hiva fel őket, hogy fokozatosan készüljenek el a kiállításra. A kiállítás iránt különben igen nagy az érdeklődés, a mi már most biztosítja annak sikerét.

Az amerikai gazdák Ausztriában. A Magyarországon járt száztágu amerikai küldöttséget nagy ünneppel fogadták az osztrák császárvárosban is, hol méltó fogadásokra a gazdatársadalom vezető körei és kormány mindent megtettek. Előadást tartottak Schullern udvari tanácsos az osztrák mezőgazdaságról.

Kostka az osztrák telekkönyvekről és Führer min. titkár a mezőgazdasági hitelről a fogyasztási szövetkezetekről és a szövetkezeti áruüzletekről. A küldöttség végül a tanulmányut keretébe illeszkedő intézményeket nézte meg.

A Szolnokdombokamegyei Gazdasági Egyesület rendes évi közgyűlésén Wass Béla gróf elnök megnyitja után Papp Géza segédtitkár fölolvasta a választmány jelentését az 1912. évi egyesületi munkáról, meg a gazdatársadalmi tevékenység minden ágára kiterjedt. A jelentést tudomásul véve, elfogadták a számadást, az idej munkatervet és költségelőirányzatot. A tisztújítás során elnökké egyhanguan Wass Béla grótot, alelnökké pedig Biró Istvánt és Volíth Gergelyt választották meg.

A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémiában a jövő 1913/14-iki tanévben 10 erdélyi alapítványi ösztöndíjas hely lesz betöltve. Az ösztöndíj teljes élelmi ellátás, lakás, fűtés, világítás és orvosi gyógykezelésből áll. Az ösztöndíjat kizárólag erdélyi vagy a volt kapcsolt részek megyebeli származásu gimnáziumi és reáliskolai érettségit tett, vagy a kereskedelmi iskolát jeles eredménnyel végzett szegénysorsu ifjak nyerhetik el. A nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszterhez címzett kérvény július 15-ig küldendő be az akadémia igazgatóságához. A kérvényhez melléklendő okmányok: 1. érettségi bizonyítvány, 2. keresztlevél, 3. orvosi bizonyítvány, 4. szegénységi bizonyítvány, melyben a szülők állása, anyagi viszonya, a testvérek száma és kora is kitüntető, végül 5. szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy a folyamodó részére az első évben szükséges mintegy 127 korona költséget fedezik, ruha és könyvekkel ellátják.

A nagyszalontai Gazdakör jubileuma. Bihar vármegye mezőgazdasági góczpontja, eme agilis község „Gazdaköre“ 25 éve gyűjti maga köré és tartja együtt a kisgazdákat egy társadalmi, mint szakkövetelményeiket közmegelegedésre kielégíti. A 25 évét méltó ünnepéllal készül megünnepelni, ugyanis július 26-án diszközgyűlést és közebédet rendez, de ugyanakkor mezőgazdasági gép- és állatkiállítás rendez a földművelésügyi miniszter, Bihar vármegye törvényhatósága, a Bihar megyei Gazdasági Egyesület és Nagyszalonta város támogatásával. Ugyancsak július 26-án szántógépek bemutatása lesz munkában, 27-én lóverseny és megelőzőleg július 25-én aratógépek munkabani bemutatása. Igen élénknek ígérkezik az ünnepély. Bihar megye nagyon előrehaladott állattenyésztésének, mezőgazdaságának gazdag mintatárának ígérkezik, a gépgyárosok is sűrűn jelentik be részvételüket. Arany János szülőhelye a mezőgazdaságán kívül is nyújt sok érdekeset a miért a város meglátogatása érdemes.

A növénynevelők vándorgyűlése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében legutóbb megalakult növénynevelők bizottság szervezeti szabályzata értelmében évenként egy vándorgyűlést tart az ország más és más részében. Első ilyen gyűlést a bizottság június 23. és 24. napjain Magyaróváron óhajtott megtartani. Miután azonban a növénynevelők intézet telepének természetét a jégverés tönkre tette, a magyaróvári vándorgyűlés elmarad. A bizottság vándorgyűlését a kétnapos program és időpont megváltoztatása nélkül valószínűleg Csongrádárpadhalmán tartja meg, mire nézve az érdekelteket legközelebb értesítik.

A Magyar Czukorgyárosok Országos Egyesülete Zichy Andor gróf elnöklésével tartotta meg ez évi közgyűlését, amelyen az egyesület kötelékébe tartozó valamennyi magyar czukorgyár képviselve volt. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnökség előterjesztette az egyesület előző évi tevékenységére vonatkozó jelentését. Az évi jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés jóváhagyta a mult évi zárószámadást és az idej költségvetést, mire elhatározták, hogy a megüresedett elnöki

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

széket egyelőre nem töltik be, illetőleg az elnök-választást az ősszel egybehivandó rendkívüli közgyűlésig elhalasztják. A közgyűlést megelőzően az egyesület igazgató-választmánya ugyancsak Zichy Andor gróf alelnök elnöklésével ülést tartott, a mely fontos ügyekkel foglalkozott s behatóan tárgyalta a homokszukorra vonatkozó kötelevek megváltoztatását, valamint a répaterméssel összefüggésben lévő különféle kérdéseket. Tárgyalás alá vette továbbá a választmány a cukorgyári mérlegek időszakos hitelesítésével járó teendőket s az e czélból szervezett külön eljárást, továbbá a cukorgyárak iparvágányszerződéseinek ügyét, a melyek dolgában az államvasutakkal szemben ellentétek merültek föl. Az egyesület elhatározta, hogy megfesteti elnökének, Hatvany-Deutsch bárónak arczképét. A kép ünnepi leleplezése alkalmából az emlékszedé megírtására Kuffner Károly bárót kérték föl.

Az államvasut és a gazdák. A Nógrád-megyei Gazdasági Egyesület legutóbbi ülésén Jeszenszky Sándor báró felszólalására elhatározták, hogy fölratot intéznek a kereskedelmi miniszterhez és fölhívják figyelmét arra, hogy az államvasut igazgatósága a mezei munkaerőnek lefoglalásával és mértéken felüli díjazásával mennyire rontja a gazdák helyzetét. Azt kívánja, hogy ha a vasut munkást fogad, ezt a gazdasági munkásközvetítő intézmény fölhasználásával olyan helyekről tegye, a hol munkásfelesleg van. Az államvasut igazgatósága nagyban hozzájárulhat a mezőgazdasági munkásszükséglet és kínálat kiegyenlítéséhez, ha közvetlenül a földművelésügyi miniszterium munkásszükségletéhez fordul, a hol összefolynak a törvényhatósági munkásközvetítők jelentései és a hol a kereset nélküli munkásokról s ezek napszámigényéről hivatalos értesítést szerezhet.

Románia mezőgazdasági viszonyainak fejlesztése. Románia legújabb jelentékeny intézkedéseket tesz úgy a kormány, mint a társadalom útján az ottani mezőgazdasági viszonyok fejlesztése érdekében. Az országban ugyan is nagyobbrészt még a feles gazdálkodás van meghonosodva s így az állattenyésztés is meglehetősen kezdetleges fokon áll. Ezért a Romániában legutóbb létesült gazdasági kamarák az állattenyésztés minden lehető eszközzel fejlesztését tüzték ki feladatuk, mert ez képezi tulajdonképeni alapját a megfelelő talajművelésnek is. Eleinte az volt a terv, hogy a szükséges tenyészállatokat Svájcban fogják beszerezni, most azonban, hogy a romániai gazdák tanulmányutjukon megismerték az itteni mezőgazdaságot és állattenyésztést, eredeti szándékuktól eltértek, kijelentvén, hogy a tenyészállatokat Magyarországról fogják beszerezni, annyival inkább, mert a mi éghajlati és talajviszonyaink azonosak romániai viszonyokkal. Ittjártukban a román gazdák bevételeket tettek és kilátásba helyezték, hogy nagyobb rendeléseket fognak tenni. Ugyanez a szándékuk a mezőgazdasági vetőmagvakat illetően is. Különösen a magyar luczernát óhajtkák Romániában elterjeszteni, a miből ittlétük alatt is több vasuti kocsihoz valót vettek.

Talajművelő- és vetőgépbemutató Erdélyben. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület őszi kiállításainak második napján, szeptember 6-án Kolozsvár város és Szászfenes község határában nagy talajművelő-, porhanyító- és vetőgépbemutatót rendez. Fölvilágosításért az egyesület kolozsvári irodájához kell fordulni.

Visszavásárolt Zichy-birtok. A nagyvászonyi 16 ezer holdas birtok gazdát cserélt. A Lieben testvérek wieni bankároktól gróf Zichy Béla lengyel-török földesúr az ősi fészket megvette. A Vásonkeői Zichyektől 1851-ben Todesco wieni bankár vette meg, utódaitól pedig ismét visszakerült a hatalmas családhoz a hajdani királyi erdő.

Peronospora prognózis. A m. kir. Ampelologiai Intézet közli, hogy az elmúlt hétnek (június 29—június 4) abnormálisan nagy meleg, kissé szeles és jobbára száraz időjárása általában nem kedvezett ugyan a peronospora szélesebbkörű megjelenésének, mindazáltal a kelet-ről nyugatra, körülbelül a Balatonig terjedő országrészben, ha hűvösebb és csapadékos idő áll be, a baj hamarosan is megjelenhetik, miért is az időszaki permetezések el nem mulasztandók. A fellépés lehetősége az Alföld szélei felé és Erdélyben még nagyobb, mint egyebütt. Az elmúlt héten a mu. t. kor előrejelzett tájakon jelent meg a peronospora, még pedig a Duna-Tisza között

Vác határában, a gödöllői és czeplédi, kiskőrösi és nagykőrösi járásokban, továbbá a dunabogdányi (Pestm.) dunaföldvári és szekszárdi járásokban, a váli (Fejérm.) járásban, végül a Duna-Dráva szögében a siklósi járásban, azonkívül még a mátészalkai (Szatmárm.) járásban is, a mint az Ampelologiai Intézetben a beküldött vizsgálati anyagokból megállapították. Az Ampelologiai Intézet arra kéri a szőlősgazdákat, hogy azonnal küldjenek neki peronosporás leveleket vagy fürtöt, mihelyt a baj akár csak a legcsekélyebb nyomokban mutatkozik is, még akkor is, ha a gazda netán maga is felismerné a betegséget és tisztában van a védekezés módjával. Az intézet kiadott prognózisainak ellenőrzése, valamint további vizsgálatai okából kéri ezt. Mindenkinek, a ki levelezőlapon hozzáfordul, díjtalanul küld az Ampelologiai Intézet (Budapest, II., Debrői-ut 15.) védekező utmutatást és hivatalos válaszborítékot.

A szőlőmoly pusztítása. A szegedi és a környékbeli szőlőkben pár napja hatalmas mértékben föllépett a szőlőmoly, úgy hogy elpusztítással fenyegeti az egész szőlőtermést. A gazdák megtették a szükséges óvintézkedést a moly pusztítása ellen, de már eddig is nagy a kár a szőlőben s az idej szőlőtermésre igen rossz a kilátás.

Országos tiltakozás a dalmát hamis borok betiltása ellen. A Dalmátországban százezer hl. számra gyártott borok rendkívül súlyos helyzetbe hozták úgy Magyarország, mint Ausztria szőlősgazdáit és tisztességes borkereskedőit, mert ezekkel az olcsó törkölyborokkal árban nem versenyezhetnek. Ennek folytán a bor ára birodalom szerte ősz óta 25—30 és több százalékkal csökkent. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete folyó hó 15-én (vasárnap) d. e. 10 órakor Budapesten, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület székházában (Köztelek-u. 8.) tartja meg jubiláris közgyűlést, melynek egyik tárgya a dalmát hamis borokkal üzőt viszszaélés lesz, Dr. Drucker Jenő kir. tan., egyesületi igazgató indítványozni fogja, hogy a szőlőbirtokosság tiltakozzék ezen, hazánk borgazdaságát súlyosan érintő kihágások ellen és a kormány erélyesen követelje Ausztriában a bortörvény betartását. Tekintettel a kérdés országos jelentőségére kívánatos, hogy a magyar szőlőbirtokosság, a különféle gazdasági szervezetek képviselőiben, melyek a közgyűlésre mind meghívtak, minél nagyobb számban ott jelenjenek meg.

Kertészeti telep és munkásképző. Sárospatak várossal tárgyalás folyik egy nagyobb bolgárrendszerű üzem és kertészképző munkástelep létesítésére. A telepek munkásszükségletének földözésére állandó munkaerő tartalékra lévén szükség, az itt alkalmazott egyéneket egyúttal a kertészkedés összes gyakorlati ismereteire kioktatják. Fölvesznek e czélból magyarul tudó 17—30 éves egészséges, erős férfiakat, a kik az oktatási idő alatt napszámért kapnak. A kérvényeket október 1-ig kell a földművelésügyi minisztériumhoz, vagy a községi előjárósághoz beadni.

Árvagyermek a konyhakertész szolgálatában. A városi piacok olcsóbbá tétele érdekében a földművelésügyi miniszter a hazai zöldségtermelés föllendítését, a kertészképzés emelését és gyorsítását vette tervbe. Az állami és alapítványi árvaházakban nevelt gyermekeket, a kik nincsenek helyhez kötve s a kik a becsületes kenyér szerzésére az ország bármely vidékén letelepülhetnek, zöldségtermelő kertészekké fogják kiképezni. Több árvaházban a tanítást gyakorlati módon már megkezdették. A csanádmezei Kevermes községben állami bolgárrendszerű zöldségtermelő telepet létesítenek, a hol ötven árva fiut fognak a zöldségtermelés és zöldségkereskedelem tudnivalóira kioktatni. Ha az árvagyermek a termelőmódokat teljesen elsajátították, a földművelésügyi kormány fogja őket a nagyobb városok mentén telepíteni és támogatni, hogy állami felügyelet és segítségnyújtás mellett a bolgár kertészkedést a helyi piac ellátására megkezdjék, majd később önállóan folytassák.

Vizmű engedelmzése. Felmerült esetből kifolyóan elviharoztatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy vizmű engedelmzésénél nem lehet kikötni azt a feltételt, hogy az később minden kártérítési igény nélkül eltávolítható legyen.

Erdőőri továbbképző tanfolyam. A vadászterdei erdőőri szakiskolánál továbbképző tan-

folyamot tartanak. A tanfolyam szeptember 1. napján nyílik meg s egy évig tart. A felvétel iránt a kérvényeket július 10. napjáig annál az erdőőri szakiskolánál kell beadni, a melynél az erdőőri képesítést szerezte. Lakást és ételmezést az állam ad, de azoknak, a kiknek vagyonuk van, az ellátásért 330 koronát kell fizetniök.

Újabb előrehaladások a gazdaságban. Az állattenyésztés terén nagy figyelmet érdemelnek az önitató berendezések, melyeket F. Chvojka gyára Preloucban, Csehországban, a legjobb minőségben és aránylag olcsó árban készít. Eltekintve attól, hogy az önitatókkal felszerelt istállóknak az állatok akkor s annyit isznak, a mennyire szükségük van s oly hőmérsékletű vizet kapnak, mely egészségüknek legjobban megfelel s a fagyos viz okozta meghülés ez által ki van zárva, legnagyobb előny az, hogy a ragadós betegségek, melyek a vályunitás alkalmával terjednek nagyon gyakran, itt minden állat részére különálló itatókészülékekből történő egyedenkénti itatásnál a fertőzés a legkisebb mértékre van leszorítva. Mindezen okokból ezen gyár önitatóit melegen ajánlhatjuk.

Stock-féle motorek. A most lezajlott német birodalmi vándorkiállításon Strassburgban kiállított Stock-féle motorek általános érdeklődést keltett, mi nagyon természetes is, mert hisz ezen motoros gép volt az első német gyártmány, sőt az első európai traktor, mely az amerikai készítményekkel felvette a versenyt s melyből már ezen kiállítást megelőzőleg 650 darab dolgozott. Különös előnye, hogy súlyos nem nagy, alig 40 q, hogy az eke a motorra van szerelve s így egy ember elég a gép üzemen tartására 42—50 lóerőt fejt ki s e mellett aránylag kevés fűtőanyagot fogyaszt, mely lehet benzol, benzol, benzool vagy nehéz benzol. Használható tarlóhántásba, közép- sekély és mélyszántásra, valamint altalajporhanyításra is, de ekék helyett lehet ráakasztani boronát, hengert, porhanyítót vagy vetőgépet is, sőt alkalmas lendkerék felszerelésével még különféle gazdasági gépek hajtására is alkalmas ezen motor. Már eddig is számos kitüntetésben részesült a Stock-féle motor, de a gazdák elismerése a legszebb jutalom, melyet elért.

Kereskedelem, tőzsde.

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

— 1913. június 13 —

Mérsékelt kínálat és gyenge kereslet mellett készbuzában lanyha volt az irányzat és a forgalomba került 8000 mm. 5 fillérrel olcsóbban kelt el. A többi cikke irányba lanyha.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 74.5 kg. 22.80 K. 100 mm. 79.5 kg. 22.80 K, 300 mm. 79 kg. 22.85 K, 400 mm. 79 kg. 22.65 K, 150 mm. 79 kg. 22.60 K, 100 mm. 79 kg. 22 K, kevert, 200 mm. 78.5 kg. 22.85 K, 500 mm. 78 kg. 22.65 K.

Pestvidéki: 100 mm. 78.8 kg. 22.40 K,

Bácskai: 100 mm. 78 kg. 22.20 K, 400 mm. 74.5 kg. 21.40 K.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata folyó évi július hó 9-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

 Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

Dunaföldvári : 1220 mm. 77.5 kg. 22.17 K.
 Zab : 100 mm. 19.80 K.
 Tengeri : 100 mm. 15.70 K, waggonba.
 Az árak 100 kg.-kint értendők.
 (Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	10.55—10.56
Buza októberre.....	11.47—11.48
Rozs áprilisra	9.25—9.26
Rozs októberre	9.35—9.36
Zab áprilisra	9.73—9.74
Zab októberre	8.46—8.47
Tengeri 1913. májusra..	8.02—8.03
Tengeri júliusra.....	8.12—8.13

Készáru-tőzsde 1913. június 13-án.

Fajta	Hektoliteren-kinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz Ára Budapesten		Hektoliteren-kinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz Ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza :						
Tiszavidéki ..	75	—	—	79	22.10	22.50
" ..	76	21.35	21.75	80	22.15	22.55
" ..	77	21.55	22. —	81	—	—
" ..	78	22.85	22.80	82	—	—
Fehérmegyei ..	75	—	—	79	21.85	22.25
" ..	76	21.15	21.45	80	22.95	22.35
" ..	77	21.25	21.70	81	—	—
" ..	78	21.45	22.85	82	—	—
Pestvidéki ..	75	—	—	79	21.95	22.35
" ..	76	21.25	21.65	80	22.05	22.45
" ..	77	21.45	21.50	81	—	—
" ..	78	21.65	21.15	82	—	—
Bánsági ..	75	20.95	21.45	77	—	—
" ..	76	21.25	21.65	78	—	—
" ..	77	21.45	21.90	—	—	—
" ..	78	21.65	22.15	—	—	—
Bácskai ..	75	21.05	21.50	77	—	—
" ..	76	21.25	21.65	78	—	—
" ..	77	21.55	21.95	79	—	—
" ..	78	21.75	22.30	80	—	—
" ..	—	—	—	81	—	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új) ..	—	—	—	—	17.40	17.60
Árpa takarmányárú elsőrendű ..	—	—	—	—	17.30	17.40
" .. másodikrendű ..	—	—	—	—	16.40	16.80
Köles ..	—	—	—	—	16.40	16.80
Zab elsőrendű (új) középminőségű (új) ..	—	—	—	—	19.40	20. —
Tengeri belöldi új ..	—	—	—	—	18.50	19. —
" .. román v. bolgár ..	—	—	—	—	15.60	15.80
Repczekáposzta ..	—	—	—	—	—	—

Réti széna I. r. 920—1000, réti széna II. r. 860—880, réti széna csomagolása ———, muhar 1000—1100, zsupszalma 400—480, alomszalma 280—380 takarmányszalma ———, tengeriszár egyéb takarmány ———, zabos-bükköny ———, lóhere ——— (új), luczerna 640—800, köles ———, sarju ——— szalmaszecska 440—460, Összes kocsiszám 181. Összes súly 217.200 kilogramm.

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonarakartárak gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.
 1913. május 31-től 1913. június 7-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1913. jun. hó 24-én ..	804277	150566	53213	170145	296464
Béta- (1913. máj. 31-én rozás) / 1913. máj. 31-től	31339	3671	1829	21306	124108
Kita- (1913. jun. 7-ig rozás) / 1913. máj. 31-től	81761	5857	2502	19170	70128
Készlet 1913. jun. hó 7-én ..	758855	148380	52540	172231	350444

II. Az 1913. június hó 7-én megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs ..	3542	2682	50	16512	68336
Berettyóújfalú ..	2437	421	—	—	—
Békéscsaba ..	22390	265	1174	8	8261
Brassó ..	4108	12	718	2866	4392
Budapest ..	184252	62408	501	101938	58813
Csáktornya ..	1214	924	2017	553	2116
Czegled ..	17019	—	2015	1112	2944
Debreczen ..	3165	17282	476	653	304
Déaványa ..	21702	1018	30	22	639
Ermihályfalva ..	2111	3315	—	34	1094
Fiume ..	11128	127	248	31386	59973
Győr ..	6219	4787	3801	197	18590
Kába ..	—	—	—	—	—
Karozag ..	6884	—	—	—	—
Kassa ..	5796	1887	1777	261	3079
Kisujszállás ..	9738	901	72	184	—
Kisvárdá ..	2400	7400	—	—	200
Kolozsvár ..	11442	421	573	826	1266
Marosindás ..	—	—	—	—	—
Maros-Vásárhely ..	692	42	283	316	23
Mátészalka ..	504	250	—	84	—
Mezőkaszony ..	4592	188	—	—	—
Mezőtúr ..	17096	512	829	862	22
Miskolc ..	8446	686	4880	1260	403
Nagybecskerek ..	7145	40	—	1048	50658
Nagykanizsa ..	1439	18159	15087	1025	1090
Nagykaroly ..	175	2019	88	—	—
Nagyszalonta ..	20849	5	—	604	—
Nagyszében ..	583	369	383	1482	8353
Nagy-Várád ..	3958	1079	—	297	439
Nyíregyháza ..	4042	17410	1281	77	1210
Nyitra ..	2768	272	567	—	—
Pancsova ..	4913	—	—	—	1885
Pozsony ..	—	—	—	—	—
Szarvas ..	6885	54	506	355	1642
Szatmár-Némoti ..	—	—	—	—	—
Szeged ..	3333	1000	—	210	2141
Szombathely ..	211	8	9227	190	—
Temesvár ..	8690	4	—	941	5208
Versez ..	5614	42	400	1082	9123
Eszék ..	—	—	—	—	—
Sziszek ..	713	—	—	3974	23314
Zágráb ..	—	—	—	—	—
Zimnó ..	1195	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonarakartárak ..	4865	59	23	73	137

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten a forgalom élénk és szilárd irányzat mellett az árak ismét drágábban zárnak.
 Elkelt finomított szesz adózva nagyban 206—207 koronáig, adózatlanul 67—68 koronáig, míg ellenben kisebb tételek adózva 2—2.50 kor. drágábban zárnak.
 Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt 55—56 kor. kelt el; tanyányáru 51 koronáig volt ajánlva.
 Mezőgazdasági szeszgyárak részéről gyér kínálat uralkodott és kontingens nyersszesz 1—2 kor. drágábban volt ajánlva és több tétel zárulva is kelt. Exkontingens szesz szintén 1/2—1 kor. drágábban jegyeztetik.
 Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59—60 korona.

Budapesti zárlatárak nagyban :

Finomított szesz adózva	206.—207.—	K
Finomított szesz adózatlan	67.—68.—	„
Élesztőszesz adózva	—	„
Élesztőszesz adózatlan	—	„
Nyersszesz adózva	202.—205.—	„
Denaturált szesz	55.—56.—	„

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
 Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
 Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

KLISÉKET
 MINDENMŰ NYOMTATVÁNYOKHOZ
 SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
 PONTOSAN ÉS OLCSÓN
 HÉSZIT
KOBLINGER GYULA
 PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
 BUDAPEST
 VII. CSEHCERI UT. 22.
 VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
 ESZKÖZLTETNEK.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utcza, 1913. június 13-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)
 Felhozott a szokott községekben 137 szekér réti széna, 3 szekér muhar, 8 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 17 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbükköny stb.), 100 zsák szecska.
 A forgalom lanyha.
 Árak q-ként fillérben a következők:

Különlegesség : FARKAS-féle fűzött rendszerű idomvasablak
 a legerősebb és legolcsóbb.
 Figyelem a merev összeépítésre!
 Figyelem az üvegszorító csapokra!

FARKAS ÉS TÁRSA
 vasszerkezeti- és idomvasablak gyár
 BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCZA 8. SZ.
 Kiválóan berendezve gazdasági építkezésekhez szükségelt vas-munkák és istállóberendezések gyártására. — Elsőrendű referenciák. Számos kiténtetés és elismerő oklevél.
 ♦♦♦♦ KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT! ♦♦♦♦
 Összes készítményeink beszerezhetők a
MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE által is.

FARKAS-féle sodronyüveges istállóablak
 Előnye: üvegtörés nincsen, könnyen kezelhető, olcsó. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦
 Katonai és közalapítványi építkezéseknél magy. királyi Miniszteriumok által előírva.

A Heller-féle „KING” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.
 Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!
 A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtleníti.
 Gyártok azonkívül:
PITTORE ÉS TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.
 Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető gölyös szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.
IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.
 Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek

A magy. kir. földmiv. ügyi miniszterium megbízásából az állami szőlőtelep által kipróbált
KOCHILLIN
 szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyag
 bizonyult a legjobbnak az eddig ismert összes anyagok között. A szőlő virágzása idején gyári használat után minden pete, hernyó, lepke és báb elpusztul. A szőlőmoly és gyümölcsféreg ellen a legerősebb és leghatékonyabb anyag. Ára kg.-ként 4 korona. Minden kilogramm 25 liter vízben feloldandó, ekkora mennyiség 400 négyszögletű szőlő bepermetezésére elegendő. Ha a fűrtöket bögrébe mártogatjuk vagy az anyaggal ecseteljük, úgy két kilogramm egy kat. hold szőlőre elegendő. Hatása elmaradhatatlan, gyümölcsre, emberre ártalmatlan. Megrendelhető az ár előzetes beküldése vagy utánvétel mellett a **Tóth-féle Kochillin szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyaggyár** közp. irodájában, **Budapest, VI., Eötvös-u. 14.**
 Részletes használati utasítás minden csomagban; számtalan elismerő levelet tartalmazó prospektussal díjmentesen szolgálunk. Viszontelárusítókat keresünk.

HUTTER ÉS SCHRANTZ R. T.
 szitaáru- és nemez-posztógyárak magyarországi telepe
 BUDAPEST X, GYÖMRŐI-UT 80/19.
 ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatalt
 Kétféle horganyzás!
 Olcsó árak!
 mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt!
 (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyzott drótból készülnek.) Tűskés huzalok, s ma huzalok, kétféle horganyzott szögek stb. igen jutányos árban. Ar-jegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártatnak:
kerítésrácsok, kapuk és ajtók
 a legerősebbtől a legdiszesebb kivitelig, előnyárak mellett. Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

„CLIMAX“
 nyersolajmotor
 Pénzt takarít meg!!

Legolcsóbb, legbizto-
 sabb üzemelő. — Ver-
 senyképes árak. —
 Elsőrangú minőség. —
 Több 100 referenzia.

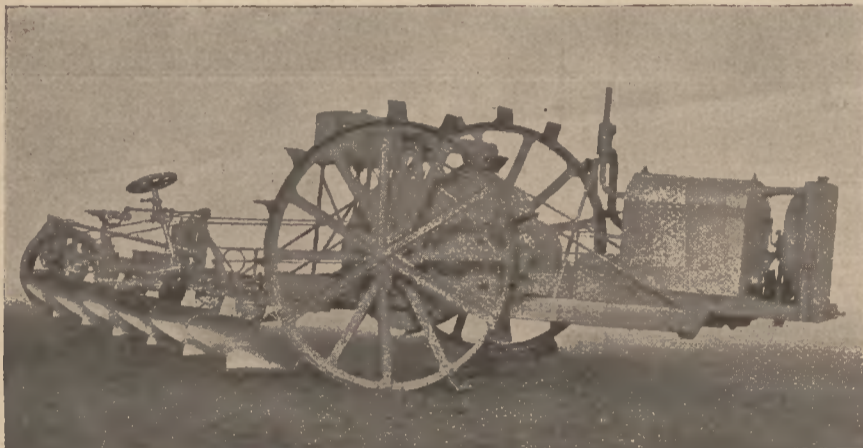

KÉRJEN AJ NLATOT.

BACHRICH és TÁRSA
 Betéti társaság
 Budapest, V/v., Váci-körút 59.
 Telefonszám: 71-01. ☐☐ Sürgőnycim: „CLIMAX“

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Résztvesz a galántai ekeversenyen.
 Minden ekeversenyen **első** díjat nyert.
 Közel 700 eke dolgozik **kifogástalanul**
 a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselőt:

MUNKÁCSI ÉS BANKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCZA 4. SZÁM.

KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betét
 társaság, Budapest, V., Lipót-körút 15.

KOLLARIT-

BÖRLEMEZ RUGANYOS VIHAR-
 BIZTOS és IÓOTÁLLÓ
SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

„Kollarit“-bőrlemez

kaucsuk-kompozícióval be-
 vont szagtalan fedéllemez.

„Kollarit“-bőrlemez

mezőgazdasági és gyári épü-
 letekre a legalkalmasabb.

„Kollarit“-bőrlemez

vizmentes és a legnagyobb
 viharok is ellentáji.

„Kollarit“-bőrlemez

nem kell mázolni és így fenn-
 tartási költséget nem igényel.

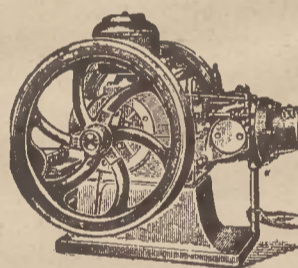
Gyártja:

KOLLÁR ÉS TÁRSA, BUDAPEST.

Központi iroda: V., Pozsony-ut 2/c.

Törzsgyár:

KOHN ÉS FRIED, UJPEST.

A világhírű

BOLINDER

nyersolajmotorok

legújabb rendszere és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE cégnél kaphatók,

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17.

Telefon 12-76.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jótállás!

Jutányos árak! ♦♦♦♦ Kedvező fizetési feltételek.

KÉRJEN DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁST ÉS INGYEN ÁRJEGYZÉKET.

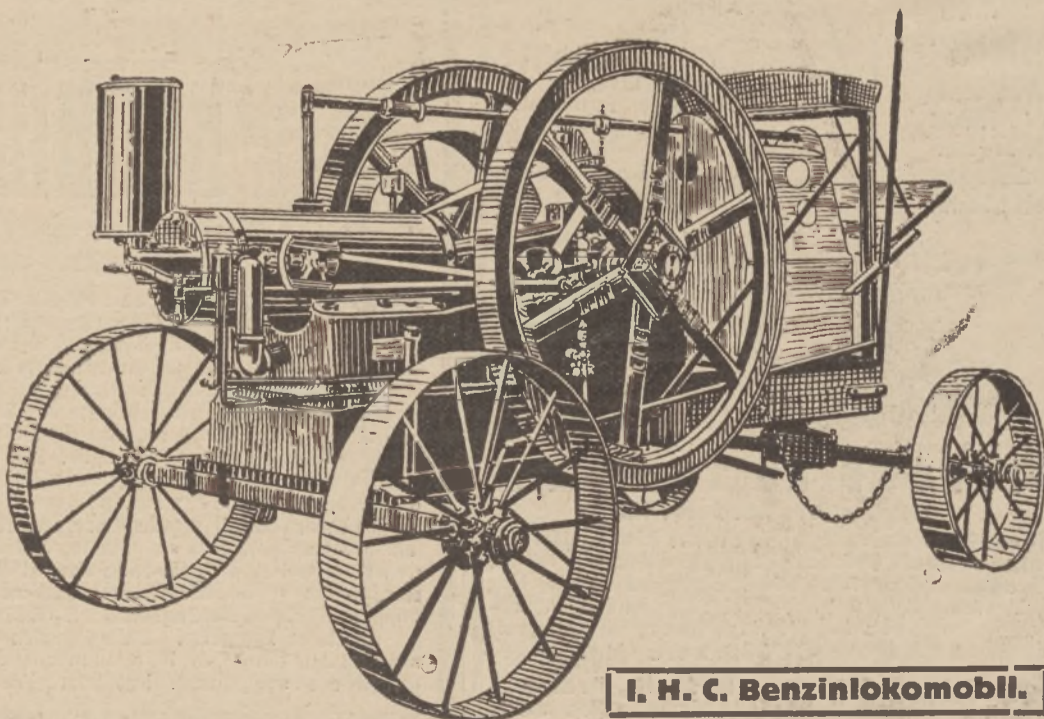
I. H. C. BENZINMOTOROK

1-25 eff-lóerővel **stabil** felállításra
 lokomobilok és **magánjáró ben-
 zinlokomobilok**, mint **takar-
 mánykészítő, visszivaty-
 tyuzó** és **cséplőmotorok**
 rohamosan terjednek, mert **üzemük**
**a legegyszerűbb, legbiz-
 tosabb és legolcsóbb.** Gaz-
 dasági célokra csakis az eredeti
 I. H. C. benzinmotor felel meg, mert keze-
 lését az egyszerű béres is elsajátítja.

INTERNATIONAL HARVESTER Co. OF AMERICA

Budapest, V. kerület, Váci-ut 98. szám.

Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

I. H. C. Benzinlokomobil.